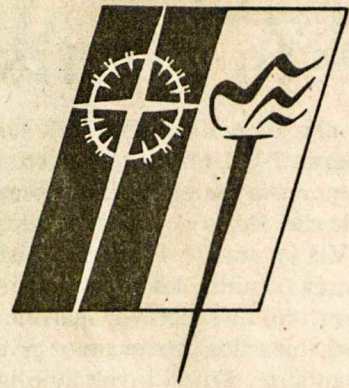

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 28 (2575) 1999 LIEPA-JULY 13

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS - LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • NUMERIO KAINA - \$1

Kalti, nes maži

Pirmoje šio šimtmečio pusėje dvi totalitarinės sistemos – komunizmas ir fašizmas – buvo užsimojusios pertvarkyti pasaulį. Pirmoji siekė proletariato įsigalėjimo, naikinant turtuolių luomą; antroji pergalės tikėjosi naikindama rasizmo ideologijai nepriimtinas tautas.

UŽMOJAI milžiniški ir, kaip šiandien jau matome, utopiniai, gilia neapykanta persunkti bandymai. Tačiau anuomet tarp visų kitų apskaičiavimų ir sumetimų psichologiškas pribrendimas ką nors keisti nebuvo be pagrindo. Po Pirmojo pasaulinio karo daugeliui Europos gyventojų nebeatrodė, kad monarchiniai režimai, kokie jie buvo, galėtų toliau tęstis. Užtat revoliuciniams sąjūdžiams gana lengvai sekėsi patraukti minias, laukiančias kažko naujo. Kaip žinome, revoliucijos ir bandymai įgyvendinti naujas sistemas parikalavo milijonus žmonių gyvybių. Europoje mažai bebuvo likę tautų, kurios išliko nepalietos. Sovietinė imperija sukūrė bolševizmas naikino ir žudė ne tik turtinguosius, bet ir visus kitus, kurie sistemai nepitarė. Nacionalsocializmas raidėms ženklo žydus ir lenkus, kišo juos į koncentracijos stovyklas bei getus, masiškai žudė kaip giliausiai įsifiltravusius į vokiečių tautą, kuri pagal naująją sampratą turėjo būti išgryninta. Lietuvių tauta, okupacijoms besikeičiant ir po Antrojo pasaulinio karo įsitvirtinus krašte sovietų valdžiai, nukentėjo ir nuo vienu, ir nuo kitu. Daugiausia aukų per penkiasdešimt okupacijos metų parikalavo komunistinis režimas. Beveik nebuvo šeimos, kuri nebūtų kaip nors nukentėjusi. Išskyrus valdančiuosius kolaborantus, o vėliau komunistų partijoje užsitikrinusius saugesnį gyvenimą, visi kiti buvo visaip alinami bei persekiojami.

LIETUVAI atgavus nepriklausomybę, remiantis atardamais dokumentais, kita archyvine medžiaga bei išlikusių gyvų liudininkų pasakojimais, spaudoje bei specialiuose leidiniuose atskleidžiami tautųdušystės veiksmai bei jų pobūdį. Kalbama apie baisias žudynes, kančias, trėmimus, pasmerktą komunistinę sistemą, stambi raudoną brūkšnių pabraukiant Stalino diktatūrą, bet nusikaltėlių kaip nebūta. Taip ir kyla nesmagus klausimas – negi tą siaubingąjį tautos naikinimo laikotarpį kada nors poetai pavers įspūdingomis raudomis, ir tuo viskas pasibaigs? Visi puikiai matome, kaip kiti ieško karo nusikaltėlių, kaip organizuotai ir vieningai veikia, kaltina, garsiai visam pasauliui skelbia apie tautai padarytą didelę ir skaudžią žalą. Statistikų duomenimis, vien Stalinas yra išžudęs daug daugiau įvairių tautybių žmonių nei visa nacionalistinė mašina. Taigi, rodos, jau vien dėl tiesos ir atpildo ieškojimo strėlės turėtų būti pirmiausia nukreiptos į stalininį atvejį. Matome visai ką kita. Nors apie tai nemažai kalbama, sovietinės tautųdušystės klausimas bent kol kas nesprenžiamas tarptautiniu mastu, o paliekamas atskirioms tautoms, kiek kuri sugeba, išgali ar išdrįsta. Galimas dalykas, kad visuotiniausio pajudinus masinį civilių žmonių žudymą ir naikinimą Antrojo pasaulinio karo metu, atsirastų visiškai naujų, šiuo metu nutylimų ir turbūt kitaip aiškinamų atvejų kaip nekarinių objektų bombardavimai, Hirošimos-Nagasaki sunaikinimai. Negi tai nėra nusikaltimai žmonijai iš esmės? Ir negi karo laimėtojai turi teisę tuos nusikaltimus vadinti kitais vardais? Vokietija, rasizmo teoriją išbandžiusi praktiškai, po šešerių šurpių metų kapitulavusi, išsipirko reparacijomis ir atsiprašymais; Rusija atsisako priimti atsakomybę už komunistinės sistemos padarytus nusikaltimus, o tik perskusi platų ir kruviną griovį, bando vaidinti demokratiją. Išvada liūdna – žudynes pradėję nusiplauna rankas, o visi kiti tėsizino. Č.S.

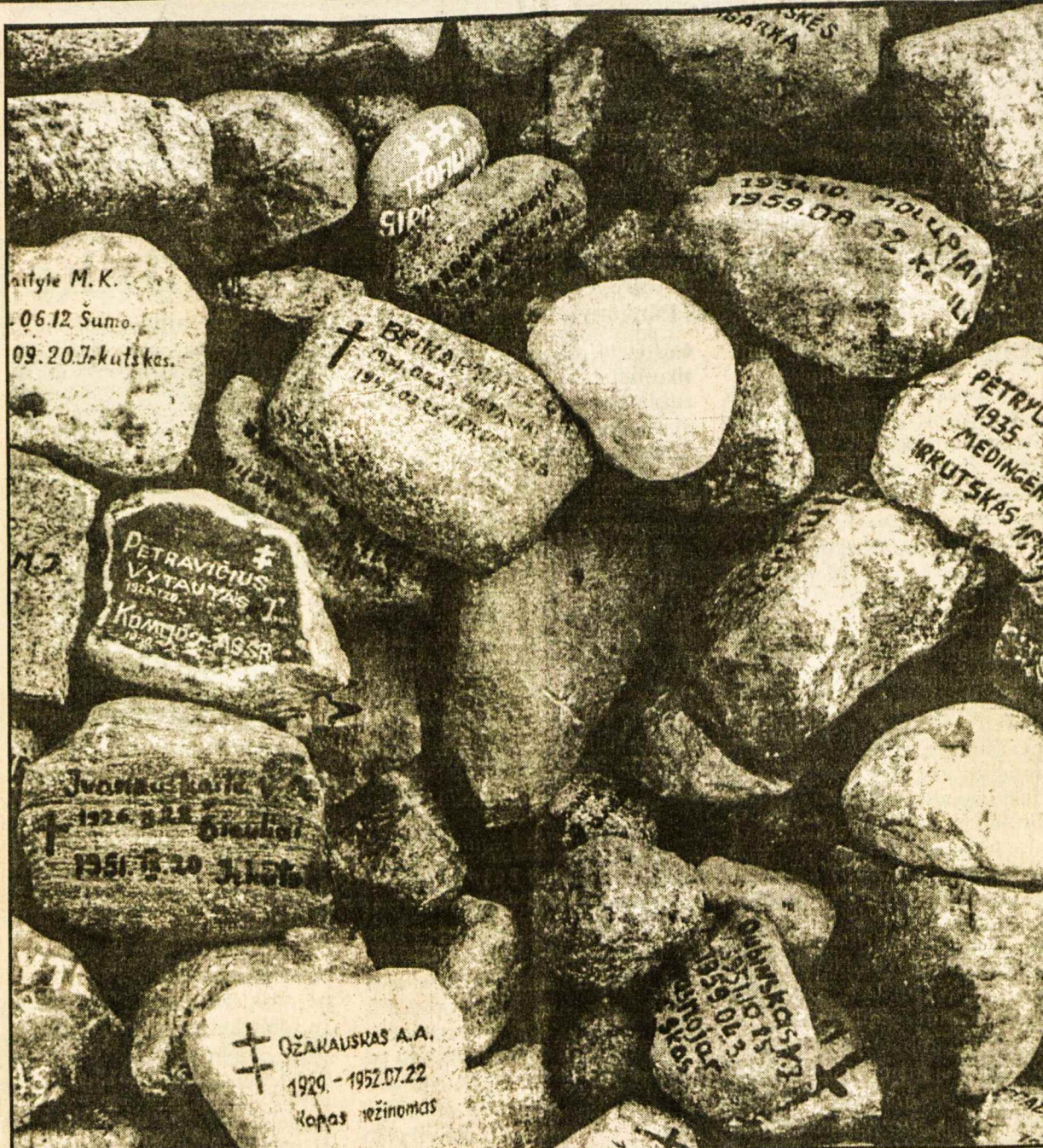
KANADOS ĮVYKIAI

Atšventė 132-ąją gimtadienį

Liepos 1 yra Kanados, "kur visas pasaulis jaučiasi kaip namie", diena. Šventė prasidėjo St. John's (Newfoundland), kur saulė pirmiausia pasirodė Kanados valdose, ir kur šiais metais taip pat švenčiamas 50 metų įsikūnijimo į Kanados federaciją jubiliejus. Nunavut, naujausia Kanados teritorija, su 730,000 kv. mylių ploto, 25,000 gyventojų ir 700,000 elnių ("caribou"), pirmą kartą švenčia kaip eskimų valdoma teritorija; Halifaxas (Naujojoje Škotijoje), kuris pats švenčia 250 metų gimtadienį, liepos 1 atidarė naują imigracijos muziejų ant "Pier 21" krantinės, kur priplaukdavo laivai ir išskraidavo būsimus kanadiečius, jų tarpe ir daug "dykukų". Montrealyje šventės parade ir pasirodymuose dalyvavo daug etninė grupių, spalvingai apsirengusių savo tautiniais drabužiais. Toronto beisbolo rinktinė "Blue Jays" liepos 1 dėvi uniformas su savo žaidėjo numeriu, bet vietoj vardo visiems įrašyta "Canada". Šiais metais, žaisdami su Baltimore "Orioles", jau pirmame puslaikyje atsilikio net 6 taškais, bet rungty-

nes baigė dramatiškai – beveik pačioje žaidimo pabaigoje pelnė paskutinius 5 taškus ir laimėjo pasekme 8:6. Mississaugoje šventės proga 71 imigrantui buvo suteikta Kanados pilietybė. Didžiausios iškilmės, kaip ir visuomet, buvo sostinėje Otavoje parlamento aikštėje, kurią pripildė didelė žmonių minia. Šiais metais programa pravedė naujausia Kanados įžymybė, astronautė Julie Payette. Min. pirminkui kalbant, virš minios praskrido paradinėje grupuotėje vykdykla CF-18 kovos lėktuvų, tik ką grįžusių iš Aviano oro bazės, kur dalyvavo oro antskrydžiuose virš Jugoslavijos (kiti 6 lėktuvai dar nebuvo grįžę). Vankūverėje minėjimas vyko "Canada Place", kur buvo nelabai seniai surengta Pasaulinė paroda. Šventiška nuotaika – gegužinės, paraduose, laivų regatose ir šeimų bei draugų susijungimuose – viešpatavo nuo Atlanto vandenyno iki Ramiojo vandenyno Kanados miestuose ir miesteliuose.

Meteorologinės staigmenos vis dar nepaliekia Kanados. Liepa (Nukelta į 6-tą psl.)

Paminklas Ariogaloje Lietuvos tremtiniais, žuvusiems Sibiro platybėse. Paminklo akmenys surinkti iš Lietuvos laukų, ant jų įrašytos tremtinių pavardės, žuvimo data ir vieta. Paminklas pastatytas 1989 m.

"Dienovidžio" nuotrauka

Naujiems vėjams pučiant

Naujos vyriausybės sudarymas Lietuvoje pažadino ir naujas viltis. Laukiama pagerėjimo ypač ekonominėje srityje, kuri labiausiai slegia kraštą

J. P. KEDYS, Vilnius

Naujoji politika

Po naujojo premjero paskyrimo buvo pranešta, kad bus tęsiama senoji Tėvynės s-gos politika. Tačiau dabar vis garsiau aiškėja, kad ta "senoji" G. Vagnoriaus išpūsta biudžetą 415 mil. litų. Abu lito vairotojai sutarė, kad nėra reikalo keisti lito kursą, nes šiuo metu apyturtoje esą litai turi 143.7% padengimą užsienio valiuta. Tai labai džiuginantis pareiškimas, bet klausimas kaip ilgai taip bus?

Alytaus "Snaigė"

Alytaus šaldytuvų įmonė "Snaigė" sumažino savo gaminių eksportą per 5 mėnesius nuo 63.7 mil. litų 1998, į 57.3 šiais metais! Pažymėtina, kad valdžia bendrovei skyrė 2.5 mil. litų modernizuoti gamybą. Šis gamybos sumažėjimas eksportui yra susijęs su 11% kritimu Euro valiutos santykių su JAV doleriu. Nors "Snaigė" mūtų nemo, bet užsienio valdžios taiko kitas kliūtis "Snaigėi".

Keistas balsavimas

Teismų pripažintas kaltu A. Butkevičius paliktas seimo nariu. Ryšium su šiuo istoriniu įvykiu seimo valdyba pareiškė: "1999.VI.15 įvyko seimo balsavimas dėl apkaltos, kuriam 35 seimo narių balsai nutarė, kad 15,000 JAV dolerių nusikalstamai paėmęs A. Butkevičius, nutestis 5.5 metų kalėti už sukčiavimą stambia mastu, liktų ir kalėjime, ir Lietuvos seimo nariu. Toks valstybiškai nesuvaldomas rezultatas užgauna seimo garbę ir seimo valdybą dėl to reiškia gilų apgailestavimą. V. Landsbergis, J. Razma, R. Ozolas, A. Vidžiūnas, A. Kubilius, F. Palubinskas".

Kadangi balsavimas seime buvo slaptas, tai jo nutarimas liečia visą seimą, kuris atstovauja visai valstybei, tad štai ir turime valstybės paveikslą ant lėkštės. Kiek tokių kaip A. Butkevičius yra seime, sunku spėti, bet 35 narių jo rėmimas daug ką pasako. Šis įvykis bus pažymėtas SAS ir ES narių ambasados. Lietuva po šių balsavimų tikrai nepriartės prie minėtų organizacijų.

Premjero palikimas

Finansų ministeris J. Lion-

ginas ir Lietuvos banko dir. R. Šarkinas po pasitarimo nusprendė "apkarpyti" dar G. Vagnoriaus išpūstą biudžetą 415 mil. litų. Abu lito vairotojai sutarė, kad nėra reikalo keisti lito kursą, nes šiuo metu apyturtoje esą litai turi 143.7% padengimą užsienio valiuta. Tai labai džiuginantis pareiškimas, bet klausimas kaip ilgai taip bus?

nerizikuokit. Jums sakys – apgalvokit savo sprendimus. Netikėkite! Jei nerizikuosite, neturėsite nei jaunystės žavesio, nei nepakartojamo jausmo suklysti, o suklydę neturėsite galimybės pasitaisyti. Pasitikėkite savo širdimi ir savi! Tai buvusio laukimo ir naujojo premjero linkėjimai į gyvenimą išeinantiems abiturientams.

Šokėjos buvo su ilgom sukniomis ir su vainikėliais ant galvų, o šokėjai išsilakė blavūs ir apsiėjo be muštynių!

Latvijos prezidentė

V. Vike-Freiberga, moteris iš Kanados, buvo ir rinkta Latvijos prezidentė po ilgų rinkimų grumtynių tarp eilės kandidatų gavusi 53 balsus iš 100. Taigi dabar abu prezidentai – Lietuvos ir Latvijos yra iš užjūrio kraštų.

Namų areštas

Kunigo Mikutavičiaus bylos kaltinamajam suėmimas pakelstas namų areštu! Rolandas Beleckas buvo areštuotas kun. Mikutavičiaus byloje kaip pasinaudotęs kunigo turtu ir savanaudiškių paskatų organizavimu, plėšęs kunigo turtą ir apvogęs advokatą Gediminą Damalą. Gegužės mėn. jis buvo paleistas iš suėmimo ir paliktas namų arešte. Šis sprendimas buvo padarytas dėl to, kad kaltinamasis R. Beleckas turi butą ir netrukdo tardymui. Tai naujosios Lietuvos teisėtvarkos pagrindai!

Žmonių pasitikėjimas

Prezidentu – 79.8%, Bažnyčia – 51.7%, Sveikatos apsg. – 35.6%, "Sodra" – 18.4%, Kariuomenė – 15.1%, Savivaldybės – 7.7%, Lietuvos banku – 6.1%, Vyriausybė – 2.6%, Policija – 8.3%, Teismai – 26.6%, Seimu – 32.1%, Partijomis – 54.6%.

Savaitė Lietuvoje

Dalyvavo viršūnių susitikime

Liepos 1 d. Lietuvos ministras pirmininkas Rolandas Paksas dalyvavo Zalcburge vykusiam Vidurio ir Rytų Europos viršūnių susitikime ekonomikos klausimais. Per darbo pietus, skirtus Baltijos valstybių pristatymui, R. Paksas padarė pranešimą apie verslo sąlygas ir investicijų galimybes Lietuvoje. Kaip rašo ELTA, jis pripažino, kad Rusijos krizė turėjo neigiamos įtakos bendrai Lietuvos užsienio prekybos apyvartai, valstybės biudžeto pajamų surinkimui, bet nepaveikė finansinio ir bankų sektoriaus stabilumo.

Lankydamasis Zalcburge, ministras pirmininkas susitiko su Kazachstano prezidentu Nursultan Nazarbajev, su kuriuo aptarė prekybinių ryšių stiprinimą, perdavė jam V. Adamkus kvietimą apsilankyti Lietuvoje, taip pat pakvietė Kazachstano valstybinės naftos įmonės vadovus atvykti į Lietuvą aptarti bendradarbiavimo klausimus.

Valstybės diena

Mindaugo karūnavimo – Lietuvos valstybės dieną, liepos 6, Simono Daukanto aikštėje buvo iškilta Lietuvos valstybės vėliava. Iškilmėje dalyvavo prezidentas V. Adamkus, buvęs prezidentas A. Brazauskas, seimo pirmininkas V. Landsbergis, ministras pirmininkas R. Paksas, seimo nariai ministrai bei kiti aukšti pareigūnai ir užsienio valstybių atstovai.

Tą dieną prez. V. Adamkus kreipėsi į Lietuvos piliečius nurodymas, kad dar "gerokai stinga sąmoningo piliečio ir valstybės ryšio", kuris tegali atsirasti iš supratimo, kad valstybė yra visų mūsų bendras kūrinys. Priminė ir tai, kad "šiurialkinė demokratija negali egzistuoti be moralės pagrindų".

Iškilmės vyko seimo rūmuose ir prie jų esančioje Nepriklausomybės aikštėje. Sveikinimus iš padangės akrobatiniais skrydžiais atliko lakūnai J. Kairys, L. Jonys ir R. Noreika, skraidžioję ne tik Vilniuje, bet ir virš Trakų ir Kernavės. Prie seimo rūmų buvo susirinkę itin daug žmonių, kieme plėvėso miestų ir miestelių vėliavos, surengta nuotraukų paroda, vaizduojanti šiuolaikę Lietuvos istoriją ir kultūros paveldą.

Apdovanojimai

ELTOS pranešimu, Valstybės dienos proga Vyčio kryžiaus 5-jo laipsnio ordinu apdovanojamas partizanas Kęstutis Diržys-Kudirka, partizanų rėmėjas Vytautas Kaziulionis ir partizanų ryšininkas Bronius Poškus. DLK Gedimino 3-jo I. ordinu pagerbti Konstitucinio teismo pirm. Juozas Žilys, garbės konsulas Čikagoje V. Kleiza ir JAV LF veikėjas St. Baras. DLK Gedimino 4-ojo I. ordinu apdovanojami garbės konsulai V. Čekauskas (Los Angeles, CA) ir H. Lapas (Torontas). Penktojo

laipsnio ordinu pagerbtas dail. K. Žoromskis.

Vilniaus Lukiškio aikštė buvo improvizuota kariuomenės poligonu, kur vyko atgaivinta tradicinė kariuomenės ir visuomenės šventė. Žmonės noriai dalyvavo – užsiėmimuose "Kareivis penkioms minutėms". Grojo kariniai orkestrai, skambėjo kariškų chorų dainos.

Bendradarbiavo vyriausybės

Birželio 18 d. Vilniuje vyko Lietuvos ir Lenkijos vyriausybės bendradarbiavimo tarybos ketvirtasis posėdis. Pirmininkaujant ministrui pirmininkui Rolandui Paksui ir Jerzy Buzek, posėdyje buvo svarstomi šių kraštų bendradarbiavimo klausimai ekonomikos, transporto bei energetikos srityse.

Susitikime su Lietuvos prezidentu Valdu Adamkumi J. Buzek taip pat kalbėjo tais klausimais ir kvietė Lietuvą į bendrą dujų tiekimo projektą, kuriuo ji galėtų gauti dujų iš Norvegijos dujotiekį, kurį norvegai ir lenkai žada tiesti per Baltijos jūrą.

Konferencija dėl konstitucijos

Birželio 29 d. Lietuvos seime įvyko konferencija, kurioje parlamentarai, teisininkai bei diplomatai svarstė būsimas Lietuvos konstitucijos pataisas. Stojant į Europos sąjungą, Lietuvai neišvengiamai teks pataisyti konstituciją, numatant tarptautinių organizacijų teises aktų priėmimoje bei deleguojant joms kai kurias valstybines kompetencijas. Savo konstitucijas keitė visos dabartinės ES narės, jau pradėjo ir kai kurios dabartinio plėtros tarpsnio dalyvės. Pirmasis Konstitucijos keitimo projektas įteiktas susipažinti seimo valdybai ir Europos komitetui, rašo "Lietuvos rytas".

Rezoliucija dėl ambasadų

Lietuvos seimas birželio 17 d. priėmė seimo pirmininko Vytauto Landsbergio rezoliuciją dėl Lietuvos ambasadų nuosavybės Parizyje ir Romoje, praneša ELTA. Ambasadose, iki karo priklausiusiose Lietuvai, dar dabar įsikūrusios Rusijos diplomatinės atstovybės.

Rezoliucija buvo pateikta reaguojant į Rusijos Dūmoje priimtą įstatymą apie Rusijos federacijos nuosavybės užsienyje valdymą, kuriame sakoma, kad Rusija prisiima visas teises ir pareigas dėl buvusios Rusijos imperijos, SSRS ir net kitų valstybių nuosavybės, ir tokios nuosavybės "negali būti ieškinių ir teismo sprendimų priverčiamojų vykdymo objektai". Rezoliucijoje pabrėžiama, jog Lietuva niekada nebuvo teisėta SSRS dalis ir 1920 m. liepos 12 d. taikos sutartimi Rusija atsisakė buvusios carų imperijos teisių į Lietuvą. V. Landsbergio nuomone, gali tekti dalyvauti teismų procesuose dėl ambasadų grąžinimo. RSJ

Šiame numeryje

Kalti, nes maži

Karo laimėtojai savo nusikaltimus vadina kitais vardais

Naujiems vėjams pučiant

Pasisakytą, kad šiuo metu nėra reikalo keisti lito kursą

Kiti laikai, kiti papročiai

Prievartinė indoktrinacija negali būti sėkminga

Mokytoja ir partizanų ryšininkė

Nešiojosi nuodų, gyva okupantams nebūtų pasidavusi

Radau gyvą Lietuvos dabą

Kun. Alg. Keina aplankė tėvynės nepamirštančius Kanados lietuvius

Raseišiškiai Lietuvos žymūnai

Kiek pasitraukė į Vakarus, kiek vėliau nuėjo į mišką...

Lietuviškos sritys už Lietuvos ribų

Lietuviškai kalbėti moka tik devyni vyresnio amžiaus žmonės

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672. FAX 905 275-6755. E-mail: tevzb@pathcom.com

Publications Mail Registration No. 9408. CPM 1001760

LEIDĖJAS: Kanados lietuvių kultūros draugija "Žiburiai".
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, R. Sakalaitė-Jonaitienė, C. Senkevičius, G. Gaizutienė. Metinė prenumerata – \$42, pusmetinė – \$21, mėnė – \$52, garbės – \$62. Oro paštu į užjūrius – \$135. Amerikoj – JAV dol. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalui kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtina reiki redakcijos nuomone.
Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Subscriptions: regular \$42.00, supporter \$52.00, honorary \$62.00 per year. PERIODICALS Postage paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P.O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.

Kiti laikai, kiti papročiai

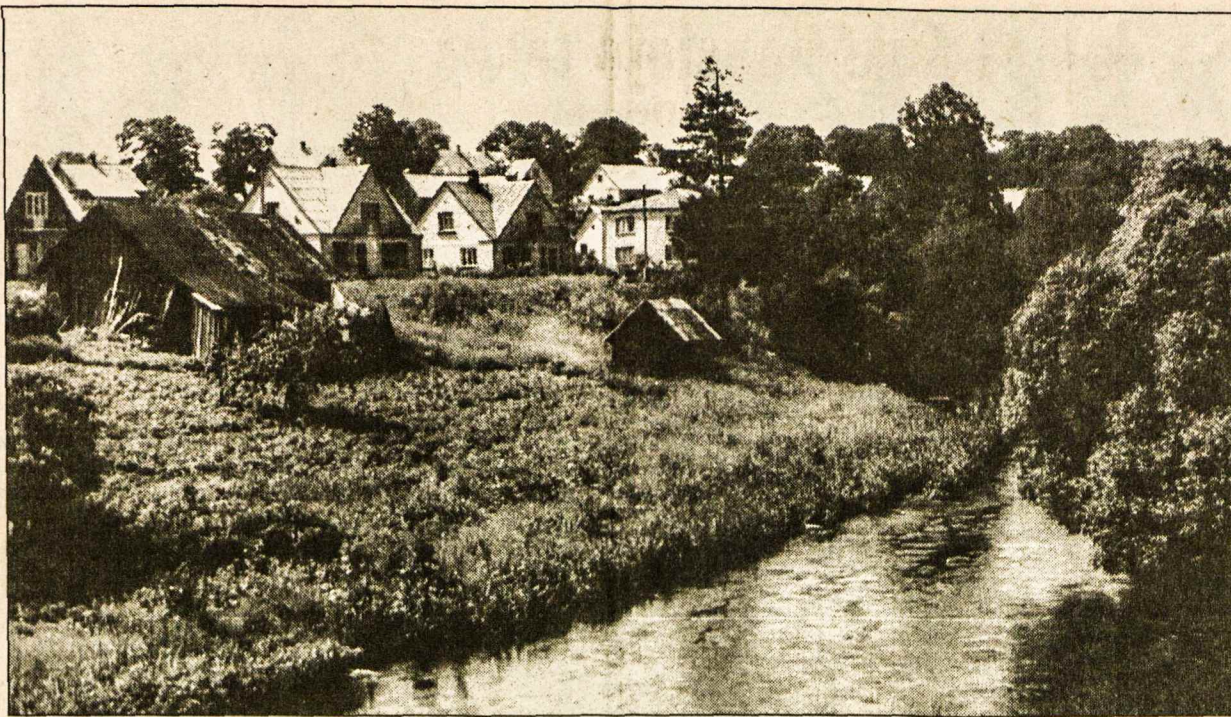
vytautas p. zubas

"Time Goes By" (laikas praeina) – britų komedija Kanados pasienio gyventojai matome per 17 PBS kanalą iš Buffalo. Jauna įsimylėjusi pora, leitenantas ir gailėstingoji sesuo, pasimeta, kai karininką pasiūcia į Korėją. Po 38 metų likimas porą vėl suveda. Jis – Kenijoje kavos prancijų prižiūrėtojas, ji, anksti likusi našlė, turi sekretorių biurą, kur dirba ir jos du kartus išsiskyrusi 32 metų duklė. Links-mos situacijos išskyla, kai pagyvenusi pora lanko jaunystėje pamėgtas vietas. "Aš dar nebuvau gimęs", atsako į jų klausimus degalines patarnautojas, arba "Aš dar buvau mokykloje" – restorano padavėja.

Nelengva senam žmogui sprasti, kad gyvenime viskas keičiasi. Kai prieš septynis dešimtmečius pradėjau eiti į mokyklą, labai anksti susipažinau su Pilenų gynėjais. Vėliau istorijos ir literatūros pamokose daug gir-dėjau apie Lietuvos nepriklausomybės kovas, nepavykusius sukilimus, Kražių skerdynes, aušrininkus, varpininkus, knygnešius, tremimus į Sibirą. Manau, kad ir šiandieną moksleiviai tą patį girdi. Pagarbos verti buvo tų visų įvykių dalyviai, bet niekas nesilėd juos didvyriais vadinti. Paprastas ir ramus buvo jauno žmogus gyvenimas. Du kartus per metus visa mokykla žygiuodavom prie laisvės paminklo paminėti nepriklausomybės paskelbimo sukakties vasario 16 ir tautos šventę rugsėjo 8. Tiek tų reikšmingų ir atmintinių datų mano jaunystės Lietuvoje ir teturėjom. Gal dėl to ir nebuvo kritikos, kad jaunoji karta abejinga savo krašui.

"Nepakankamas patriotinis auklėjimas" rašo "TŽ" 1999 m. 19 nr. Kazlų Rūdos šaulių vardu Algimantas Lelėšius. Konstatavęs, kad "patriotiniuose renginiuose, kurių iniciatoriai būna dvasingiausia mūsų visuomenės dalis – šauliai, politiniai kaliniai, tremtiniai, buvę partizanai, – jaunimo beveik nebūna", autorius ieško išeities. Jis siūlo vidurinės mokyklos X-je klasei įvesti vienerių metų po dvi savaitines pamokas "Tautos pasipriešinimo ir kančios kursą, neįsamią dvasingumą šalti-ni". Kazlų Rūdos šauliai jau pradėję tam reikalui rinkti parašus po prašymu seimui, vyriausybei ir švietimo ministerijai. Kviečia visą Lietuvą pasiekti jų pavyzdžiu.

Kažin ką pagalvojo dauguma skaitytojų tokį geranorišką Kazlų Rūdos šaulių pasiūlymą perskaitę? Ši skaitytojų rašiny nukėlė į 1940-ųjų vasarą, į nuošalų Šiaurės Aukštaitijos miestelį. Okupanto karius retai kada matėm pravažiuojant, tačiau vietiniai aktyvistai nėrė iš kailio, stengdamiesi naują santvarką įpiršti. Kaip žinom, jų pastangos buvo tuščios ir sekantį pavasarį ne vienas skubiai nešdinosi į Rytus. Prievarinė in-doktrinacija negali būti sėkminga ir šiuo atveju nenorom pri-mena sovietinius metodus.

Vyžuonos miestelio vaizdas iš tolo

Nuotr. V. Kapočiaus

Mokytoja ir partizanų ryšininkė

Julijos Pilipavičiūtės – Stasės Pangonytės žygdarbiai dalyvaujant partizaninėse kovose

ANTANINA URMANAVIČIENĖ

Jaunimo gatvėje 30 namo 6 bute Alytuje gyvena mokytoja. Stabtelkim prie jos gyvenimo upės, dabar ramiai tekančios, bet praity audrų ir žaibų blaškomos.

Alytiškiams Juozui ir Teofilėi Pilipavičiams 1922 m. spalio 21 d. gimė dukra Julija. Lietuvos savanoriui Juozui Pilipavičiui nebuvo lemta pamatyti savo vaikus užaugusius. 1930 metais savo 4 mažamečius palikęs auginti Teofilėi, mirė. Julijai tada ėjo aštuntieji metai. Ji buvo antroji, vyresnė buvo Onutė. Už Juliją jaunesni buvo sesutė Anelė, broliukas Antanas.

Julija vaikystėje svajojo būti mokytoja. Patiko jai mokyti gimnazijoje. Mokslas gerai sekėsi, domino gimtoji, vokiečių, lotynų kalbos. Nelengvos gyvenimo sąlygos privertė ją, baigus 6 gimnazijos klases, peržengti mokytojų seminarijos slenkstį.

Išgijusi mokytojos specialybę, nuvyko dirbti Skabeikių pradinės mokyklos mokytoja. Jos darbo metai sutapo su kovų už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę pradžia. Tai buvo laikas, kai jaunieji kaimo bernėliai, kurių dauguma, nevaldė ginklo, pasirinko partizano dalį, masiškai ėjo į miškus. Daugelis jaunų merginų tapo ryšininkėmis.

Išgelbėjo partizaną

Vieną kartą į Skabeikius pas Juliją atvažiavo jos bendra-klasė, dirbanti Alytaus ligoninėje medselele Vanda Derbinskaitė. Julijai buvo pranešė bloga žinia. Partizanų su rusų kariuomene susišaudymo metu suimtas sužeistas buvęs bendraklasis ryšininkas Leonas Paslavičius. Suimtas gydomas ligoninėje ir sargybinio budriai saugomas. Medsesuo sakius, kad sargybinis sugebės užmigdyti, o Julijai reikės rogėmis Leoną nuvežti į Skabeikius. Ji, atvažiavusi pas motiną, paliko arkli, pati nuėjo į ligoninę. Nakčiai atėjus, sargybiniui užmigus kietu miegu, ryšininkas, apgertas moteriškais drabužiais, buvo nuvestas pas senutę, gyvenusią netoli ligoninės. Paskui atvažiavusi Julija ryšininką pasodino į roges ir iškelia-vo į Skabeikius. Pakeliui sutikę rusų kareivius, kurie paklausė, kur tos moterys važiuojančios. Julijai buvo neramu ir dėl to, kad po šienų vežėsi ir ramentus sužeistajam. Laimei, kareiviai netikrinę nuėjo savais keliais.

Julija gyveno mokyklos patalpų dviejuose kambarėliuose. Vienam kambariui paguldė ryšininką. Po 3 dienų partizanai jį išsivežė.

Medseselė Vanda Derbinskaitė dirbt ligoninėn negrįžo. Skabeikiuose slaugė L. Paslavičius (visai neseniai pavyko sužinoti, kad sargybinis saugojęs ryšininką, buvo Jonas Manarka iš Gerulių km. Prienų raj.).

Sovietų apsuptyje

Vanda gyveno pas Juliją. Abi palaikė ryšius su partizana-ais, juos aprūpindavo Daugų

vaistinėje gautais vaistais. Atsitiko taip, kad partizanai atvežė sužeistą kovotoją. Vanda Derbinskaitė aptarė jo žaizdas. Tačiau po kelių dienų mokyklą apsupo rusai. Partizanas, supratęs, kad negalės išsigelbėti, nusprendęs gyvas nepasiduoti. Iš po pagalvės išsitraukė ginklą ir nusišovė.

Mokytoja ir medsesuo buvo suimtos, nuvežtos į Daugus ir patalpintos saugumiečių rūsyje atskirai. Čia jos patyrė didelį smurtą: buvo mušamos, naktimis tardomos.

Tuo metu Dauguose dirbo mokytoja Larisa Kunčiniene. Jai pasisekė aplankyti suimtasias, atnešė maisto. Ji pranešė Vandos tėvui apie dukters suėmimą. Tėvui pasisekė dukterį Vandą išpirkti. Julija taip pat vėliau buvo paleista, bet su sąlyga, kad sutiksianti dirbti Pūnios mokykloje ir informuos saugumą apie partizanus, nes jų labai daug susitelkę Pūnios apylinkėse. Nuvykusi į Pūnią, susitiko su mokyklos direktoriumi, jam patikėjo paslaptį, kodėl čia siunčiama. Ji nutarusi Pūnion nevykti, bet direktoriui įspėjusi, kad jai neatvykus, vietoj jos kagėbistai gali atšūsti kitą.

Su pakeista pavarde

Julija pasiryžo aplankyti savo buvusią mokytoją Golšteiniene. Jos vyras buvo išstremtas ir tremtyje žuvęs. Golšteiniene, gelbdama savo narsiąją auklėtinę, davė jai savo jaunesnės sesers Stasės Pangonytės, už Juliją 5 metais jaunesnės, metrikus. Kunčiniene, rizikuodama daug ko netekti, atbuline data išdavė Julijai Pilipavičiutei atestatą, bet Stasės Pangonytės vardu.

Ryšiai su partizanais nenu-traukiami. Dažnai pas Golšteiniene atvykdavo pats Žaibas su partizanu Kostu Mačioniu. Ji lankydavo sužeistus partizanus, kurie buvo nuvežami pas gerus žmones. Sužeistiesiems atveždavo medikamentų ir juos slaugydavo. Ne kartą ir raitai tekdavo vykti. Su savim nešiojosi nuodų, jeigu būtų kažkur užklupta, gyva nebūtų pasidavusi.

Reikia slėptis

Tuo tarpu motina kentėjo nuo kagėbistų persekiojimų. Viską palikusi išvyko į Vilnių. Motinai pataręs išvykti Vykdomajame komitete dirbęs Gavelis. Švietimo skyriaus vedėjas Klimavičius pataręs Julijai Pilipavičiutei-Stasei Pangonytei išvykti. Negadinti rūpesčių persekiojamai jai nusišypojo laimė. Gyvendama Vilniuje, vieną kartą užėjo valgyklon. Susipažino su prie vieno staliuko sėdėjusiu vyriškiu. Tai buvo Telsių rajono švietimo skyriaus vedėjas. Jis ją prižadėjo skirbinti Luokės vidurinės mokyklos lietuvių kalbos mokytoja. Tačiau čia teko dirbti tik vienerius metus, kadangi saugumiečiai pradėjo domėtis dėl kokių priežasčių Stasė Pangonytė atvyko taip toli dirbti.

Palikusi Telsius, keliavo į Lietuvos rytinę dalį – Švenčionis. Buvo paskirta Adučiškio progimnazijos mokslo dalies ve-

JULIJA PILIPAVIČIUTĖ – buvusi partizanų ryšininkė

dėja. Būdamą toli nuo gimtinės, susirašinėjo su Golšteiniene tik joms žinoma-suprantama kalba. Julijai rūpėjo miško brolių likimas, jų kovos.

Ir vėl reikia kraustytis

Dirbdama Švenčionių rajone, susipažino su mokytoju Petru Malinausku, už kurio ir ište-kėjo. Name, kuriame gyveno mokytojų Malinauskų šeima, gyveno ir saugumiečio Nesterovo šeima. Žmona buvo lietuvė. Ji paprašė Juliją pakrikštyti jų vaiką šventovėje. Mokytoja tai ir padarė.

Kartą Nesterovas, atėjęs pas Malinauskus, pasakęs, kad kagėbistai susidomėję jų šeima. O baimintis buvo dėl ko. Petras buvo "buožių" šeimos sūnus, o tokių laukė Sibiras. Norėdami išvengti nelaimės, skubiai išvyko į Kėdainių rajoną. Išdarbino mokytojųs Kunionių pradinėje mokykloje.

Dabar

Įkopusi į 77-uosius, Julija nejaucia jų sunkios naštos. Ji žvali, energinga, elegantiška, senatvė nesėjo paslėpti gražių veido bruožų. Mielai bendraujanti, besidalijanti savo drama-tiškais išgyvenimais. Ji liko ištiki-ma savo idealams. Jų neiš-barstė, neišmainė, neišsidažėjo.

Atrodo, kad meilė niekad nebuvo jos palikus. Ją ir jos auklėtinis ir dabar jungia abipusė meilė ir pagarba. Kelias, jungiantis Alytų su Kėdainiais, ne taip jau trumpas. O štai, jos auklėtiniai atvažiuoja į Alytų ir veža savo mokytoją į rugsėjo 1-osios šventę.

Nuvykusi į Kunionis patyrė daug gražių jaudinančių akimir-kų, o vienas jos auklėtinis Ze-nius Bražinskas jos garbei ir dainą parašęs, jai muziką sukūręs "Pašaukti į praeitį, praėjusios dienos".

Julija džiaugiasi laisvai plė-venančia Trispalve. Dėl Lietu-vos laisvės kovos jos tėvelis Lietuvos savanoris Juozas Pili-pavičius, partizanai, ryšininkės.

Turner & Porter

LAI DOTUVIŲ NAMAI

TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

SPAUDOS BALSAI

Vilniaus miesto ateitis

Mėnesinis Vokietijos eko-nomikos žurnalas "Ost-West Contact" š.m. gegužės laidoje rašo: "Dideli projektai, kurie gal ir buvo įgyvendinti Maskvoje arba planuojami Bukareštui, šiuo metu nėra numatomi Vilniaus miestui. Vis dėlto ir Vilniaus tėvai siekia ambicingų tikslų, norėdami Lietuvos sosti-nę užsienio investuotojams, kaip ir vietos gyventojams, pa-daryti patrauklią. Miestas, su didžiausiu Rytų Europoje dar išsilaukusių senamiesčiu, sekan-čiame šimtmečiu bus viliojan-tis, įdomus, teikiantis daugiopu-s patarnavimus ir taps konfe-rencijų centru su aukštu pragy-venimo lygiu. Šiuo klausimu Vilniaus miesto mero patarėjas Gediminas Rainys ir miesto planuotojai yra vieningi. Prie aukšto pragyvenimo lygio, pagal Rainį, dar priklauso ir miesto atvirumas pasauliui. Su planuo-jamu anglų mokyklos įsteigimu bus prie to arčiau prieita, o gal vieną dieną Vilnius turės ir ang-lų kolegiją. Miestui tai duotų gerą įvaizdį".

Pasiuntinybių pastatai

Maskvos dienraštis "Segod-nia" š.m. birželio 18 d. laidoje rašo: "Lietuvos seimas tikisi, kad Rusija parodys gerą valią ir, atsižvelgdama į savo išparcigo-jus Europos tarybai, nedels-dama grąžins Lietuvai jai pri-klausančius Romoje ir Paryžiuje pasiuntinybių pastatus. Apie tai kalbama Lietuvos seime ket-virtadienį (VI.17) jo pirmininko Julijai rūpėjo miško brolių liki-mas, jų kovos.

Ir vėl reikia kraustytis
Dirbdama Švenčionių rajone, susipažino su mokytoju Petru Malinausku, už kurio ir ište-kėjo. Name, kuriame gyveno mokytojų Malinauskų šeima, gyveno ir saugumiečio Nesterovo šeima. Žmona buvo lietuvė. Ji paprašė Juliją pakrikštyti jų vaiką šventovėje. Mokytoja tai ir padarė.

Kartą Nesterovas, atėjęs pas Malinauskus, pasakęs, kad kagėbistai susidomėję jų šeima. O baimintis buvo dėl ko. Petras buvo "buožių" šeimos sūnus, o tokių laukė Sibiras. Norėdami išvengti nelaimės, skubiai išvyko į Kėdainių rajoną. Išdarbino mokytojųs Kunionių pradinėje mokykloje.

Dabar
Įkopusi į 77-uosius, Julija nejaucia jų sunkios naštos. Ji žvali, energinga, elegantiška, senatvė nesėjo paslėpti gražių veido bruožų. Mielai bendraujanti, besidalijanti savo drama-tiškais išgyvenimais. Ji liko ištiki-ma savo idealams. Jų neiš-barstė, neišmainė, neišsidažėjo.

Atrodo, kad meilė niekad nebuvo jos palikus. Ją ir jos auklėtinis ir dabar jungia abipusė meilė ir pagarba. Kelias, jungiantis Alytų su Kėdainiais, ne taip jau trumpas. O štai, jos auklėtiniai atvažiuoja į Alytų ir veža savo mokytoją į rugsėjo 1-osios šventę.

Nuvykusi į Kunionis patyrė daug gražių jaudinančių akimir-kų, o vienas jos auklėtinis Ze-nius Bražinskas jos garbei ir dainą parašęs, jai muziką sukūręs "Pašaukti į praeitį, praėjusios dienos".

Julija džiaugiasi laisvai plė-venančia Trispalve. Dėl Lietu-vos laisvės kovos jos tėvelis Lietuvos savanoris Juozas Pili-pavičius, partizanai, ryšininkės.

Lenkijos lietuvių bendruomenės pirmininkė I. GASPERAVIČIUTĖ ir Punksko valsčiaus viršaitis V. LIŠKAUSKAS teismo sprendimu nėra patenkinti

ATA
TERESEI DOMEIKIENEI
Lietuvoje mirus,
dukra ELENA, jos vyrą ALGĮ ŠIURNAS, sūnų ANTA-NA, jo šeimą Lietuvoje nuoširdžiai užjaučiame –
Liuda, Vladas Pleckaičiai su šeima,
Ottawa, Ont.,
Elena Ališauskienė, Toronto, Ont.

You could be calling **Lithuania** right now for only **\$0.66** a minute!

That's right.

Only **\$0.66** a minute
EVERY MINUTE-ANY DAY YOU CALL
ANY TIME YOU CALL

Alltime's new flat rate service guarantees you the lowest long-distance charges from Canada to Lithuania and around the world.

CHECK OUT THESE GREAT LONG DISTANCE RATES:

Austria	\$0.34
Australia	\$0.19
Belgium	\$0.25
Denmark	\$0.25
France	\$0.23
Germany	\$0.24
Poland	\$0.49

NO contract
NO monthly fee
NO hidden cost
NO hassle
NO extra numbers to dial

Call us at: (416) 363-8894 or 1-800-567-8040

WE ALSO OFFER GREAT RATES TO CANADA AND U.S.

CANADA	\$0.09
U.S.	\$0.15

(Evenings and weekends)

Alltime Communications has been helping Canadians save on their long distance since 1990. Our full range of services includes data lines, 800/888 numbers, calling cards and Internet Service.

ALTLINE communications

100 Adelaide Street West, Suite 1101, Toronto, Ont. M5H 1S3

Raseinių gimnazijos 80-mečio minėjime. Pirmoje eilėje antroji iš kairės – E. Hermanavičiūtė-Repšienė, jos pusbrolis H. Teišerskis

Radau gyvą Lietuvos dvasią

Išpūdziai kauniečio kunigo Algimanto Keinos, viešėjusio Kanadoje ir aplankiusio kai kurias lietuvių parapijas, institucijas, šeimas

Žvelgiant iš Lietuvos, Kanada – labai toli. Atvykęs į Kanadą, pasijutau tarsi Lietuvoje. Ne tik dėl to, kad labai panaši gamta. Mat sutikęs savo tautiečius išgirdau labai gražiai lietuviškai kalbant.

Sutikęs su tautiečiais pensininkų rūmuose „Vilnius“ Toronte išsitariau, jog jau pasiilgau Lietuvos. Vienas iš tautiečių atsakė: „Kunige, o kaip mes išsilgome Tėvynės“ ir pravirkio ilgėsio ašaromis... Kiti minėjo, jog visi būtų grįžę į Lietuvą, jei trumpiau būtų užsitęsusi bolševikinė okupacija.

„Širdis Tėvynės ilgsi o kūnas per daug pavargo, sparnai jau palūžo. Čia mūsų vaikai ir vaikaičiai, o mes patys jau pavargę nuo sunkių darbų ir taip ilgo Tėvynės ilgėsio“.

Išgirdęs apie Tėvynės ilgėsį, pagalvojau: o kaip ilgėjosi Tėvynės Sibiro tremtiniai ir kaliniai; žuvo nuo bado ir šalčio, nuo budielių žiaurumo su neišsakomu ilgėsio ir kančia. Kaip laukė laisvės partizanai ir žuvo, kad Tėvynė būtų laisva.

Daug lietuviškos dvasios pamačiau Toronto Prisikėlimo šventovėje. Daug pasakantis apie vidinę tautiečių dvasią užrašas prie šios šventovės kryžiaus: „Pavergtai Lietuvai“. Šventovėje plazda lietuviška vėliava, rymo Rūpintojėlis. Skamba rami lietuviška giesmė. Po šv. Mišių teisingai pasakė šios šventovės klebonas kun. Augustinas: „Čia ne tik Dievo, bet ir tautos šventovė“.

Anapilyje ne tik prie šventovės plazda lietuviška vėliava, bet ir pati šventovė dedikuota Lietuvos kankiniams – „Lietuvos kankinių šventovė“. Lietuvišką dvasią, tautos golgotos kelią primena šios šventovės vitražai, nuoširdi gimtąja kalba skambanti giesmė ir malda.

Kiek daug pasako čia esančios šv. Jono Lietuvių kapinės! Pačiame centre – rymantis didžiulis Rūpintojėlis ne tik mena Lietuvą, bet ir jos skausmą. Lietuviški paminklų užrašai primena lietuvių nusilenkimą dieviškajai valiai, tikėjimą priskėlimu ir net mirties nenugalėtą gyvą, nenumaldomą Tėvynės il-

gesį. Paminklo užrašas Lietuvos didvyriams išreiškia gilią pagarbą žuvusiems už Lietuvos laisvę. Virš kapų, tarsi skambėtų ilgėsio ir skausmo malda: „Tėvyne, tu tiek kentėjai ir dar kenti, susopusia širdimi ilgiuos Tavęs“.

Lietuviška dvasia dvelkia Vasagoje ir Delhi – lietuviški veidai, graži kalba, giesmės ir paveikslai ant sienų.

Gerasis Dievas tebūna didžiojo Atlygintojo šių šventovių klebonams – Tėvams pranciškonams ir prelatui Jonui Staškevičiui, kuris kiekvieną savaitę turi nuvažiuoti apie 600 km, kad patarnautų ten gyvenantiems lietuviams.

Graži lietuvišką dvasią jaučiau susitikimuose apsilankydamas lietuvių šeimose. Kaip gera buvo dalyvauti Onos ir Zigmo Girdauskų 50 m. santuokos jubiliejaus iškilmėje. O kai Antanas Pūkas užtraukė lietuvišką dainą, negali kitaip pasijausti kaip Lietuvoje.

Tik vienas Dievas žino, kiek ir Jūs iškentėjote, kiek rūpinotės tautos laisve ir kiek prisidėjote prie Lietuvos nepriklausomybės atgavimo!

Negaliu nepaminti Suvalkų trikampio lietuvių. Ir ten, ir čia gyvena lietuviška dvasia. Gerasis Dievas teteikia stiprybės nepalūžti.

Vykau į tolimą Kanadą, o radau Lietuvą ir jos gražią kalbą, radau tautiečius, turtingus lietuvišką dvasią, nuoširdumą ir paprastumą.

Grįžtu į Lietuvą, mūsų sesių ir brolių apdainuotą. Jūs ir tremtinių, kalinių išsiilgtą, partizanų kraują aplaistytą, visų ištikimųjų tautos vaikų apvainikuotą.

Grįžtu į Lietuvą, kur dar ilgas ir sunkus kelias į tikrą laisvę. Kraupi našta slepia Tėvynės pečius – ji apiplėšta dabar jau savųjų, praradusių sąžinę, ji kankinama nusikaltėlių ir nesąžiningų valdininkų. Tėvynė kenčia nuo savo vaikų, vergaujančių alkoholiui ir narkomanijai.

Tėvynė bus laisva, kai jos vaikų dvasia taps laisva nuo bet kokio blogio, neteisybės ir vergijos ilgėsio.

Laidojant Aukščiausiojo tarną

A. a. monsinjoras Albinas Deltuva

Birželio 15-ąją, kai Petrašiūnų kapinės Kaune priglaudė iš tolimojo Putnamo karste parskraidintus a.a. Vilties prezidento St. Lozoraičio palaikus, Sasnavoje atsisveikinta su šios parapijos, priklausančios Marijampolės dekanatui, ilgamečiu klebonu jubiliatu monsinjoru Albinu Deltuva.

Šv. Mišių aukai vadovavo Vilkaviškio vyskupas J. Žemaitis, MIC. Jis ir 50 kunigų pradžioje lotyniškai giedojo egzekviją. Paskui Ganytojas apžvelgė mirusiojo per 82 metus vingiausį kelią. Kunigystės šventimui gauti 1940 m. birželio 14-ąją, paženklinant baisiąja tautos tremtimi į Sibirą. Pradėjęs pastoračinę veiklą Patilčiuose, Velionis netrukus irgi pateko į Gulago salyną. Daug iškentėjęs, palaužta sveikata sugrįžo į Tėvynę skelbti Gerosios naujienos.

Keitėsi kaimiškieji bažnytkaimiai. Šakių rajone praverdžiutas „banditų agentu“, kunigas dar uoliau liudijo Kristų. Pagaliau po septynerių metų Veisiejuose nuo 1976-ųjų net ir paliejęs klebonavo Sasnavoje.

Vyskupas J. Žemaitis ragino nepamiršti Velionies gerumo ir pasiaukojimo. Priminęs, kad ši skaudi netektis vyskupijoje šiemet jau trečioji. Vyskupas kreipėsi į gausiai susirinkusius melsti Dievą naujų pašaukimų, siekiant papildyti prarėtųjų saus kunigų gretas.

Pamokslą pasakė Vilkaviškio dekanas kanauninkas V. Gustaitis. Išryškėjo išeinančiojo atsidavęs tarnavimas Apvaizdai,

Tėvynei, vaikyste žydintiems, jaunystėje trykšantiems ir senatvėje besiguožiantiems ganomiejiems. Tardytas, žemintas ėjo ten, kur šaukė Viešpats.

Priartėję Perkeitimas. Tik tai kunigas Albinas nebekelia savo taurės, kuri šiandien stovi karsto kojgaly ant katafalko prieš altorių.

Erdvioje neogotikinėje šventovėje – giminės, parapijiečiai, svečiai ir pažinojusieji net iš tolimų vietovių. Veiduose tyro sunašlaidėjimo šešėlis ir pagarba iškeliaujančiam. Tą pagarbą patvirtina ir žibantys visi sietynai, ir pritaikytos choro giesmės, ir daugelio dalyvavimas Eucharistijoje.

Varpai gaudžia „Viešpaties angelą“. Ilgos procesijos priekyje – kunigai ir vyskupas juda aplink šventovę. Jų įkandini – klierikų atneštas karstas po iš Vilniaus atvykusio kun. K. Brilius kreipimosi į dvasininkus ir inteligentus – pasiaukojamai burti tikinčiuosius. Karstas nuleidžiamas į duobę. Kunigai gieda „Sveika, Karaliene“. Užberiamos trys saujos lietuviškos žemės, kurią Palickantysis taip mylėjo.

Marijampolės dekanas kun. J. Barkauskas padėjo visiems už atvykimą, o rajono merui J. Vaičiuliui – ir už suteiktą paramą. Po „Marija, Marija“ ir Lietuvos himno ant kapo dedamos gėlių puokštelės, vienas kitas vainikas. Atlydėtasis lieka išsėstis tarp pašaukimo brolių – St. Česnos ir V. Mieliausko.

Jeronimas Šalčiūnas

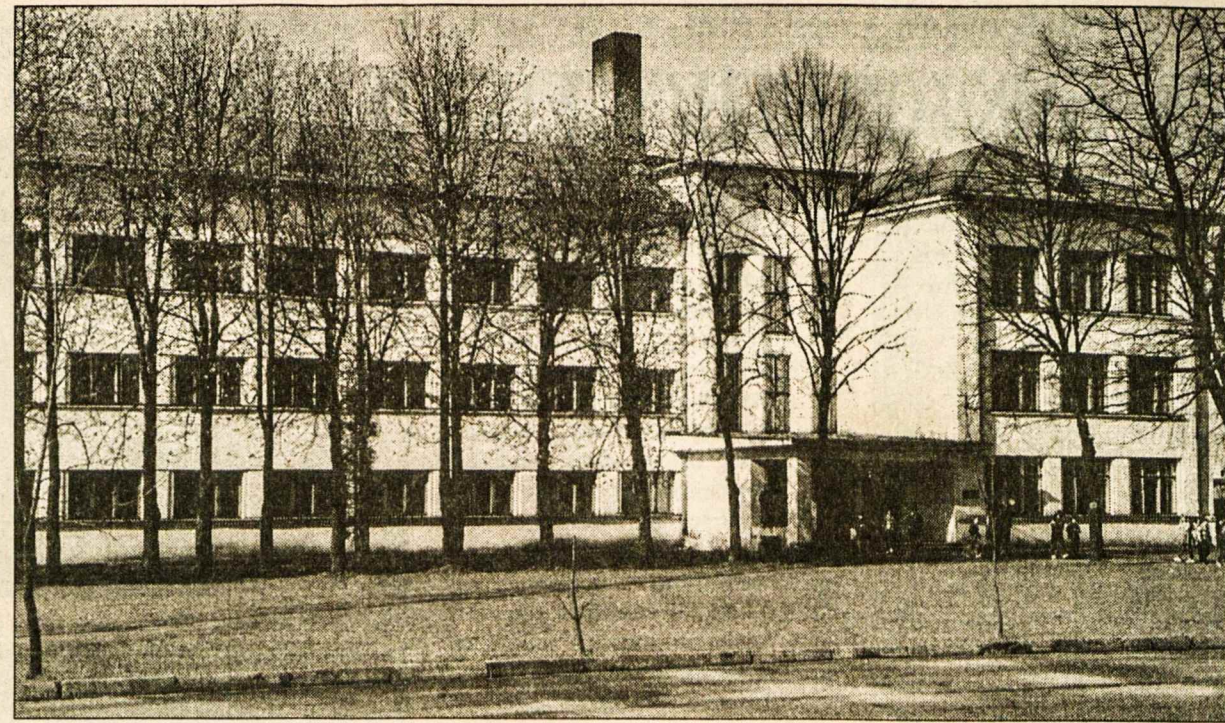
Močiutės Lietuvos jaunimo akimis

Kun. dr. Kęstutis Trimakas skaitė paskaitą vyresnio amžiaus žmonėms šių metų gegužės 12 Lietuvos sekljoje Čikagoje. Tai buvo renginys pagerbti motinoms. Užuot kalbės apie motinas, prelegentas kalbėjo apie močiutes, tėvų ir mamų motinas, – kaip į jas žvelgia Lietuvos jaunimas. Jis yra surinkęs apie 400 studentų pasisakymų apie jų išgyvenimus bei santykius su kitais ir šiuo metu rašo naują psichologinę knygą apie Lietuvos jaunimą.

Anot jaunimo pasisakymų, močiutės darė nemažą įtaką jiems jų vaikystėje. Tik toji įtaka ryškiai skyrėsi: mergaitės labiau prie jų prisirišdavo, tad ir jų įtaka išlikdavo ilgiau jų gyvenime: berniukai jautė jų įtaką vaikystėje, bet jiems ne taip glaudžiai prie jų prisirišant, toji įtaka vėliau nebuvo taip ryški. Mergaitės palaiko artimesnį ryšį su močiutėmis net ir užaugusios. Kai kada tai tampa dvasiniu ryšiu. Močiutė mirties įspūdis vaikais ir vaikaitėmis būna stiprus, juo stipresnis, kai ryšys būna glaudesnis.

Senelių ryšys su vaikaičiais yra naudingas ne tik pastariejiems, bet ir patiems seneliams: jie pasijunta vertais, įtakingais, galinčiais prasmingai bendrauti su jaunesniaisiais. Tenka apgailestauti, kad dėl įvairių visuomeninių pokyčių bendravimo galimybės tarp senelių ir jaunios kartos retėja. Inf.

Knygų rišykla
“SAMOGITIA”
 meniškai įrūša
 knygas bei žurnalus
A. PLENYS
 3333 Grassfire Cres., Mississauga,
 Ont. L4Y 3J8. Tel. (905) 625-2412

Raseinių gimnazijos rūmai 1938-39 m. Projekto autorius – A. Lukošaitis

Raseiniškiai Lietuvos žymūnai

Raseinių mokyklos aštuoniasdešimtmetį atšventus

GENOVAITĖ GUSTAITĖ

Seniausioji Raseinių mokykla – gimnazija buvo atidaryta nepraėjus nė metams nuo Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo – 1919 m. sausio 10 d. Per savo gyvavimo laikotarpį ji ne kartą keitė pavadinimus: 1950 m. buvo pavadinta vidurine, 1966-aisiais – pirmąja vidurine, o 1994-aisiais – „Kalno“ vidurinė mokykla. (Kaip bebūtų oficialiai vadinama, galima nabejoti, kad mūsų – 1944 m. laidai, taip pat ankstesnėms, ji visuomet bus gimnazija, turės vienintelį nepakeičiamą vardą. Tikėkimės, kad jis vėl įsiteisins, nes Raseinių meras R. Stankūnas pažadėjo – kai minėsime 90-į, bus gimnazija!).

Sukakčiai paminėti pasirinkta ne žiemos data, o pavasariška, kelianti sparnus, gegužės 8-oji. Po Mišių senijoje, vėl domininkonams priklausančioje šventovėje, po mokytojų ir mokinių kapų aplankymo į aktų salę pakvietė skambutis; įvairių laidų mokyklos auklėtinių, mokinių, mokytojų susirinko beveik trys šimtai (297). Salėje skamba V. Kudirkos „Tautiška giesmė“. O, kiek sykių mūsų kartos čia giedota, kiek dešimtmečių vėliau giesmė drausta... Po jos apžvelgiamas visas mokyklos nuėitas kelias, pasakojimai pajavirant literatūriniais muzikiniais tarpeliais.

Pastatai ir žmonės

Kaip gaila, kad jau nebeliko (nugriautas statant naujus gyvenamuosius namus – lyg nebuvo galima jų kiek pastumti į šalį), senosios pirmosios gimnazijos pastato, stovėjusio Ančakių gatvėje, priklausiusio kun. Dočkui; 1925 m. iš čia išėjo pirmoji Raseinių abiturientų laida; 1929 m. gimnazijoje mokėsi 250 mokinių, penktą metų (1928-1932) piešimą dėstė garsus dailininkas V. Vizgirda; po jo atėjo J. Dagys. Būsimuosius piliečius, įvairių šakų profesionalus, be mokytojų, ugdė skautų, ateitininkų, atžaliniųčių organizacijų, įvairūs būreliai. Bėgant metams, stiprėjant valstybei, nebeužteko senojai mūrinuko, mokinių nebetilpo jame, mokėsi ir vadinamuosiuose kumetynuose.

Beveik po dviejų dešimtmečių (1938) pradėta naujo pastato statyba Vilniaus gatvėje; jos projekto autorius – raseiniškis, antrosios laidos abiturientas Adolfas Lukošaitis. Ir iškilo erdvus, modernus – su parketo grindimis, mediniais dailiais

suolais, didelėmis lentomis, spintomis, o kokiais langais – statinys, retas Lietuvoje. Jis atvėrė duris 1939 m. Kokia laimė teko mūsų kartai, mes jame mokėmės! Didžiųjų mokytojų vedami, mokėmės matyti erdvę, dangų, žemę, suvokti, jausti protu, širdimi.

Vokiečių metais (1943-1944) gimnazija buvo iškraustyta į senuosius namus Ančakių gatvėje, vėliau į Betygalą. Karui baigiantis, kiek jos auklėtinių, mokytojų, pasitraukė į Vakarus, kiek vėliau nuėjo į mišką, kiek buvo teista, išvežta, o kiek žuvo... Sugriautuose Raseiniuose gimnazijos pastatas išliko tarsi ateities ženklas, vilties spindulys. Vienintelėje mieste sveikoje salėje vyko ne tik mokyklos, bet ir miesto renginiai. Po kelių dešimtmečių (1977) prie senosios pastato pastatytas priestatas, paskutinį dešimtmetį (1989) įsteigtas mokyklos muziejus. Atgaivinant senąsias tradicijas, sustiprintas dailės, taip pat biologijos mokymas.

Laimėjimai

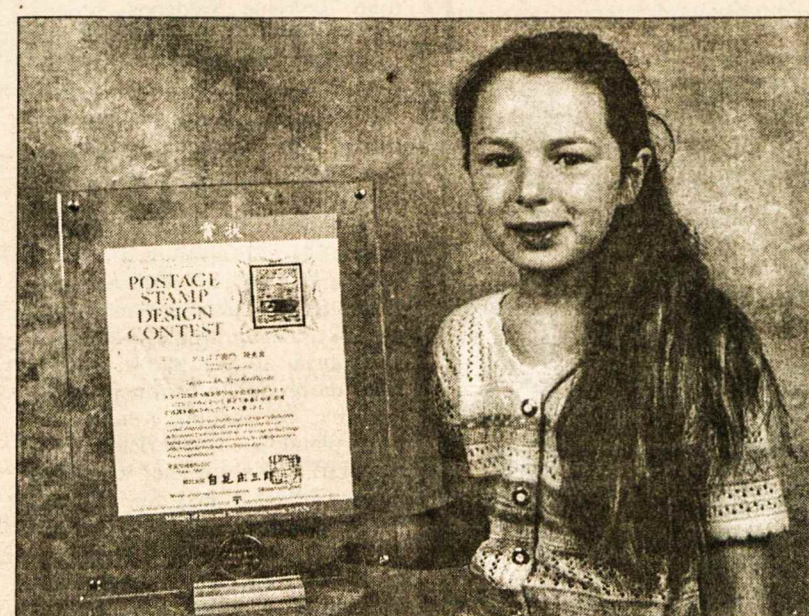
Atėjo pirmieji (kokie gražūs, pavydėtini) laimėjimai: trečiaklasė Eglė Kurelaitytė už pašto ženklą piešinį Japonijoje laimėjo aukso medalį (mokytoja B. Maliauskienė). Ne iš kelmo spirti buvo kiti mokiniai ir mokytojai: patys pasistatė dirbtuves, pačias geriausias visoje šalyje, nepriylgstami buvo aviamodelistai, apdovanoti respublikiniais laurais, ne tik Raseinių Magdės žemėje garsėjo skaitovai.

Nuo 1987 m. „Kalno“ mokyklai vadovauja 25-asis direktorius Gediminas Diržys, mokykloje mokosi 862 mokiniai, dirba 64 mokytojai. O, kad jiems pavyktų išugdyti asmenybes, panašias į laimėtinąs aukštas Tekančios saulės šalyje, įvairių sričių garsenybes, senųjų laidų auklėtinius.

Abiturientės pasakojimai

Su kokių įdomumu salė klausėsi 1931 m. abiturientės Elenos Hermanavičiūtės-Repšienės, sugrįžusios gyventi į Lietuvą iš tolimosios Čikagos. Elegantiška, trapi, pasitempusi 1931 m. laidos... Valio tokiai raseiniškei, tokiai laidai! Apie save tepasakiusi vos kelis sakinius, visą laiką atidavė pasakojimui apie brolių daktarą Joną Hermanavičių.

Pasirodo, jis 1933 m. laidos raseiniškis – tolimosios Venecijos žymybė. Po 25 metų

ELĖ KURELAITYTĖ, pašto ženklų konkurso Japonijoje laureatė, Raseinių gimnazijos mokinė

darbo šiame krašte (atvyko 1948 m.) už savo profesinį sąžiningumą, pasiaukojimą, rūpinantis gyventojų sveikata, humaniškomą gubernatoriaus buvo apdovanotas aukščiausio laipsnio krašto didvyrio Jecinto Lara vardo ordinu, už nuopelnus tautai Francisko Mirandos II laipsnio ordinu. Visuomenės pagarbą meilę daktarui Jonui (taip buvo vadinamas, visi žinojo, kad jis lituano) parodo ne tik oficialūs apdovanojimai. Kai 1974 m. „Dirvos“ korespondentas paklausė vietos gyventojų apie žymiausius miesto žmones, išgirdo atsakymą: „po Dievo ir Panelės Švenčiausiosios yra daktaras Jonas Hermanavičius“.

Žymūnai

Kaip nelinkėti mokyklai išugdyti panašių į filosofijos profesorių Eugenijų Meškauską, taip pat raseiniški. Juk be jo sukurto filosofijos mokyklos, kuriai būdinga pakantumas, akiratis, įžvalgumas (nepamirškime, kokiomis sąlygomis kloti mokyklos pamatai), nebūtume turėję daugelio Sąjūdžio veikėjų, šiuolaikinės filosofijos kurtos.

Nepamirštamas taip pat tai pačiai sričiai, humanitarams priklausantis suaktyvė dalyvavęs žmogaus teisių gynėjas Viktoras Petkus. Jis vienas Helsinkio grupės kūrėjų (1976), Lietuvos, Latvijos, Estijos tautinių sąjūdžių vyriausiojo jungtinio komiteto iniciatorius, Anglijos PEN klubo garbės narys (1986) ir t.t. Kiek jam už tas teises, tuos siekimus reikėjo atsidėti, atiduoti metų ne viename lageryje!

O Magnificencija Jonas Kubilius – matematikas. Be jo klasišinės kultūros nebūtų buvę tokio (!) Vilniaus universiteto 400 metų jubiliejaus (1979), iš tikrųjų stulbinantis ryškus Sąjūdžio dvasios suoro. Iki šiol JAV pakartotinai leidžiami jo darbai anglų kalba. Antai, be leidimų lietuvių kalba, „Tikimybinių metodai skaičių teorijoje“ išleisti 1964, 1968, 1978, 1988 ir 1997 m. – penkis kartus! Nerasime kitos Lietuvos mokyklos, kuri galėtų pasididžiuoti tokiu auklėtiniu.

Raudonoji aušra

Kai J. Kubiliaus laida 1940 m. atsiėmė brandos atestatus, Lietuvos keliais jau važiuo rusų tankai. Apie tas dienas po daugelio metų poetas Nyka Ničiūnas eilėraštyje „Barbarai“ parašė: „Raudonos aušros kraujo upėmis nudožo // Mūsų sapnų akis. Greiti kaip strėlės Azijos žirgai // Karčių išneša /.../ kontinento saulę, apspjaudytą ir kirviais sukapotą“. Pabaigoje perspėjimas: jie „/.../ išaugins žlugimo medį, // Barbarai ateis pas mus“. Atėjo, išaugino, medis sulapojo...

Kaip liūdnei atrodo A. Lukošaičio pastatytas erdvus, modernus pastatas, žadines svajonę. Dabar jis kaip graudus senuolis: nugyventas, apdaužytas. Kas, kuomet pašaukus svajonę, vėl atmerks mūsų sapnų akis? Kas išraus žlugimo medį, palaidos, užkas jo vaisius ir išaugins gyvybės medį, kurio vaisiai spindės ir tolimuose pasaulio žemynuose? Mokytojai? Kaip norėtųsi tikėti, linkėti.

• Lietuviškas žodis vaikui yra kaip sėkla dirvon, kuri su laiku prazvsta gėlių žiedais

BALTIC ESCAPADE \$1245.*

What an affordable way for you to visit Lithuania!

Start your Escapade with a Finnair flight via Helsinki, to Vilnius, your chance to experience the rich cultural life of Lithuania; washed by the waves of the Baltic Sea, decorated by thousands of lakes, rivers and romantic castles.

Your 6 night package includes

- Roundtrip airfare from Toronto to Vilnius
- Business class upgrade available on request
- 6 nights in Vilnius at centrally located hotel
- Daily buffet breakfast
- Upgrades & extensions available
- Optional stay in Helsinki on request

FOR INFORMATION CALL
 Tel: 416 482 3006
 FAX: 416 482 9447
 TOLL FREE 1 800 432 4176

FOR RESERVATIONS CONTACT
 YOUR TRAVEL AGENT OR ASTRA AT "ASTRA TRAVEL" TEL. 416 538-1748

* Price based on double occupancy per person, from Toronto, including tourist class accommodation. Some restrictions apply.

LAISVOJE TĖVYNĖJE

POSĖDŽIAVO ŪKININKAI

Birželio 11 d. Dotnuvoje įvyko 11-asis Ūkininkų sąjungos suvažiavimas, kuriame dalyvavo 400 išrinktų ūkininkų ir įvairūs svečiai – Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus, žemės ūkio ministeris Edvardas Makelis, grupė seimo narių, ministerių, mokslo ir mokyklo įstaigų, apskričių, rajonų vadovų bei žemdirbių delegacijos iš Švedijos, Danijos, Rusijos, Suomijos, Latvijos ir Estijos. Kaip rašo „Valstiečių laikraštis“, Ūkininkų sąjungos pirmininkas Jonas Čiulevičius savo pranešime pabrėžė, kad iš naujosios vyriausybės žemdirbiai labiausiai laukia trijų sunkiausių reikalų sprendimo: apsaugoti rinką nuo nereikalingų, iš kitų kraštų įvežamų žemės ūkio produktų, garantuoti deramas produkcijos kainas ir laikui atsisikaityti. Suvažiavimas priėmė tris dokumentus – pirmuoju prezidentas ir vyriausybė prašomi neleisti sugriauti Lietuvos žemės ūkio patiriamosios tarnybos; antruoju pareikštas susirūpinimas, kad pasitelkiant ūkininkų ir žemdirbių atstovus pasitarimams būtų parengta praktiška, „gyvybinga, darbinė programa“ žemės ūkiui; trečiuoju kreiptasi į kaimo ir miesto žmones, politines bei visuomenines organizacijas pabrėžiant, kad reikia steigti „visaapiimančią“ savarankišką kaimo politinę sąjungą. Išrinkta Ūkininkų sąjungos taryba, pirmininku perrinktas Žemės ūkio universiteto profesorius Jonas Čiulevičius.

APKALTINTI KLASTOTOJAI

BNS pranešimu, Specialiųjų tyrimų tarnyba (STT) baigė tirti tarptautinių banko kortelių klastotojų baudžiamąją bylą, kuria du Latvijos ir vienas Estijos piliečiai apkaltinti sukčiavimu stambiu mastu, oficialių dokumentų klastojimu, bendrininkavimu darant nusikaltimą. Kaltinamieji buvo sulaikyti praėjus metų spalio mėn., padarę nuostolių 13 kraštų bankams (Estijos, Švedijos, Suomijos, JAV, Norvegijos, Vokietijos ir kt.). Iš Vilniaus banko jie pagrobė apie 322,000 Lt. naudodami suklastotas „VISA“ korteles. Pripažinti kaltais klastotojai bus deportuojami į savo kraštus ten atlikti bausmes.

Ivedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel 905 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

Lougheed Funeral Home
Žmonės, kurie atjaunčia kitus
Sudbury Ontario

KAIRYS BALTIC EXPEDITING
517 Fruitland Rd., Stoney Creek, Ontario, Canada L8E 5A6
Tel: (905) 643-3334

◆ Siuntiniai į Baltijos valstybes ◆

- \$12 už vieną kubinę pėdą.
- Papildomai \$5 už 10 kg siunčiant nuo pačiu adresu kitam asmeniui.
- Prašom nurošti per sunkių dėžių.
- \$18 pristatymas iki 31 kg.
- Pagal Lietuvos muitinės įstatymus asmuo gali gauti tik 31 kg be muiito.
- Prieš atvažiuodami ar norėdami daugiau informacijos prašom skambinti

Genei Kairienei (905) 643-3334
Pirmu siuntinius antradieniais ir trečiadieniais

Petras Šturmąs (Toronto raj.) (905) 271-8781
Leonas Balaišis (Montrealio raj.) (514) 366-8259
Algis Trumpickas (Vasagos raj.) (705) 429-2156
Bernardas Mačys (905) 632-4558
Andrius Usvaltas (519) 773-8007

KIAULININKYSTĖS PROGRAMA

„Valstiečių laikraštis“ praneša, kad kaulininkystės plėtros programos rengime dalyvauja Žemės ūkio ministerija, Agrarinės ekonomikos, Gyvulininkystės, Veterinarijos mokslo tyrimų institutų mokslininkai, Žemės ūkio rūmų, Kiaulių augintojų ir Mėsos perdirbėjų organizacijų specialistai. Programoje iki 2005-ųjų numatoma įgyvendinti nemažai naujovių ir tokiu būdu stabdyti kauliū ūkio žlugimą. Stengiamasi tobulinti kauliū veislininkystę, gerinti mėsos kokybę, atpiginti kaulienos savikainą, sugriežinti vidaus rinkos apsaugą.

SUMAŽĖJO ATSARGOS FONDAS

Buvęs finansų ministeris Algirdas Šemeta birželio 3 d. seimui pranešė, kad vyriausybės atsargos fonde naujam ministeriui pirmininkui Rolandui Paksui pradedant darbą yra likę „kiek daugiau nei“ 15 milijonų litų. BNS skelbiu, jis teigė, jog metų pradžioje fonde buvo 62 mln. litų, iš jų 7 mln. – apskričių atsargoms suformuoti. Laikinoji vyriausybė fondu pasinaudojusi tik du kartus, prezidento V. Adamkaus pritarimu skirdama lėšų dalyvauti Europos sąjungos studijų ir mokslo programoje ir aktorės Kazimieros Kymantaitės laidotuviams.

RINKOS SAUGA

Lietuvos seimas priėmė Produktų saugos įstatymą, kuriuo nustatyti bendrieji produktų saugos reikalavimai. Įstatymas apsaugos rinką nuo nesaugių vidaus prekių ir nuo į šalį iš užsienio įvežamos prastos kokybės produkcijos. Valstybinė vartotojų teisių apsaugos taryba rūpinsis šio įstatymo bei susijusių teisės aktų laikymusi. Kontrolės institucijos ar visuomeninių vartotojų teisių gynimo organizacijos, gavusios skundus gali užsakyti valstybinį produktų saugos patikrinimą. Gamintojams ir pardavėjams, rinkai pateikusiems nesaugių produktų, gali būti skiriama nuo 1000 iki 10,000 litų bauda.

GAISRAS MIŠKUOSE

Birželio 3 d. įvyko gaisras pagelžėkės ruože Pabradė-Visaginas, Ignalinos ir Švenčionių rajonuose. Degė žolė ir persimetė į mišką. Iš viso degė beveik 100 km ruožas. Gaisrą gesinant atrasta, kad atsiradę gaisro židiniai kas 300-500 m. Gaisrą galėjo sukelti traukinio skleidžiamos žiežirbos, arba pakelė galėjo būti padegta tyčia. Gaisrų priežastį tiria specialiai sudaryta komisija.

ATNAUJINS RAGANAS

Neringos savivaldybės iniciatyva po dviejų dešimtmečių pertraukos vėl bus rengiami tautodailininkų vasaros simpoziumai Juodkrantėje. Raganų kalno skulptūroms pradėjus nykti, šiemet vėl mėnesiui susirinko tautodailininkai ir stengiasi jas atnaujinti, papildyti akmenų skulptūras. Savivaldybės lėšomis tvarkomas kalno žvyro takas. Dalį lėšų yra paskyrusi ir Kultūros ministerija. RSJ

FIRST PLACE PHARMACY
350 King St. E., Hamilton
540-8877
Viktoras Remesat,
BSc.Pharm

- 10% nuolaidos pensininkams (15% trečiadieniais)
- Nemokamas vaistų pristatymas
- Sveikatos priežiūros įrankiai

Mičigano lietuvių būrelis, dalyvavęs 1999.VI.25 „National Guard Camp Grayling“ metinių pratybų užbaigimo paraded. Pratybose dalyvavo dalinys iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos, taip pat daliniai iš JAV. Viduryje – Mičigano gubernatorius – John Engles, lietuvių dalinio vadas Rolandas Valiokas, Liuda Rugienienė, Dalia ir Jaunius Gilvydziai, Jurina Rugienienė, Narimantas ir Janina Udriai, Pranas Gobis, Vytautas Jonaitis, Nijolė Zelwinder, Leonas ir Danutė Petroniai, Viktoras ir Vita Memėnai, Edwin Kaminskas. Nuotr. J. Urbono

Ottawa, Ontario

SIGRIDA MULEVIČIENĖ, nuo 1999 m. birželio 14 d. paskirta Lietuvos ambasados Kanadoje pirmąja sekretore. Ji gimė 1969 m. spalio 9 d. Tauragėje, baigė Tauragės 1 vid. mokyklą. 1987-1992 m. studijavo Vilniaus universitete, Prekybos, vėliau Ekonomikos fakultete, kurį baigusi gavo ekonomistės diplomą. Mokėsi Tarptautinio Vienos instituto ir Pasaulio banko surengtuose rinkos ekonomikos ir finansinės analizės kursuose Prahoje, prekybos politikos kursuose Ženevoje, Baltijos šalių prekybos patarėjų apmokyme Helsinkyje. Nuo 1995 m. čia atsakingas pareigas Užsienio reikalų ministerijoje, Ekonomikos departamente, Tarptautinių ekonominių organizacijų skyriuje. Ištekėjusi, vyras Gediminas, inžinierius-mechanikas, duktė Eglė, 9 metų amžiaus.

Hamilton, Ontario

TĖVYNĖS SĄJUNGOS HAMILTONO ir NIAGAROS PUSIASALIO grupės visuotinio narių ir rėmėjų susirinkimas įvyko 1999 m. birželio 18 d., 6 v.v. Hamiltono Aušros Vartų parapijos salėje. Susirinkimą pradėjo pirm. Petras Šidlauskas pakviestas kleboną kun. J. Liaubą, OFM, sukalbėti invokaciją. Po to pirmininkas apžvelgė veiklą ir ateities planus, padėkojo už talką, paramą ir paskatinimus klebonui, radijo valandėlės vedėjai L. Stungevičienėi, Vyt. Biretai, visiems rėmėjams ir aukotojams, ypač Broniui ir a.a. Genovaitėi Grajauskas, testamentu paskyrusiems \$2,500.

Svečias iš Lietuvos VDU prof. V. Jokubauskas apgailestavo, kad tik vienas „Valstiečių laikraštis“ belieka atstovauti dešiniajai pusei, o kadangi Lietuvoje visi augo tarybinėje dvasioje, reikėtų rinkti redaktorių iš užsienio, augusį demokratiskame krašte. Tokią mintį reikėtų skelsti per PLB valdybą. Vyt. Bireta padarė pranešimą apie 1998 m. lapkričio mėn. vykusį Tėvynės s-gos centro valdybos susirinkimą ir šį suvažiavimą pasveikino Tėvynės s-gos Kanados skyriaus vardu. Pasilė grupės gražiai paminėti jubiliejingę Kovo 11-osios šventę. V.S.

KLKM DRAUGIJOS Hamiltono skyriaus valdybos posėdis įvyko birželio 23 d. M. Vaitonienės namuose. Pagrindinis posėdžio tikslas buvo v-bos narės pasiskirstyti pareigoms. Naujai perrinkti v-bai vadovaus Magdalena Vaitonienė, vicepirm. – R. Chormanskytė, sekr. – Danutė Garkūnienė, išd. – Emilija Kybartienė. Narės: Marija Kalvaitienė, Amalija Gedrienė, Felicija Venskėvičienė ir Bronė Skverekienė yra atsakingos už tam tikras darbo sritis. Vienas iš svarbiausių ateities darbų yra skyriaus darbo 50-čio paminėjimo paruošimas. Šis neeilinis šventinis vakaras planuojamas lapkričio mėn. 6 d. Marija Kalvaitienė sukalbėjo maldą. Prašė, kad mūsų darbus laimintų Aukščiausias ir kad rastume savyje jėgų testuoti gražias skyriaus tradicijas. Posėdžiui pasibaigus, pirmininkė ir vicepirmininkė vaišindamos visas nustebo savo likimais sugebėjimais. Dalyvės liko dėkingos už malonų vakarą. D.G.

Iš buvusio Lietuvos gyventojų atsiminimų

Apie jį rašo Amerikos savaitinis žurnalas „Newsweek“
1999 m. kovo 15 d. laidoje

Jeruzalė, 1948 m. gegužės 14 d.: Dov Levino šeima žuvo nacių okupacijos metu Lietuvoje. Jis tamavo Jeruzalės Hebrajų universiteto Mount Scopus skyriaus sargyboje, kai gimė Izraelio valstybė ir įsibrovė arabai.

„Aš pats negirdėjau nepriklausomybės paskelbimo per radiją, nes buvau sargyboje. Mačiau kaip žmonės džiaugėsi ir bučiavo, o jaunas pradėjo šokti. Bet mano džiaugsmas greit išblėso. Mums ta pergalė atrodė labai tolima, nes Jeruzalė buvo apsupta. Iš (Jeruzalės) senamiesčio išgirdau žydaitės balsą per radiją: 'Pasiduosim! Prašau, pasakykit, kaip pasiduoti!' Man pasidarė negera išgirdus tokius žodžius. Kaip gali mūsų pajėgos pasiduoti? Dar gilesnį įspūdį padarė išgirdus mergaitę tariant tuos žodžius. Tada išgirdau vyro balsą: 'Jūs turite palaukti, duosime nurodymus'. Man buvo tikrai koku.

Aš pamiršau, kad kare negalima visų mūšių laimėti. Bet štai mes Palestinoje – Izraelyje, kur kiekvienas žmogus turėtų būti herojus. Pradžioje, kai laivai čia atsidūriau, galvojau: 'Ar aš tikrai gyvas? Iš 250,000 žydų Lietuvoje esu vienas iš nedaugelio išlikusių? Kodėl man pavyko?' Kai kurie sabrai (vietiniai, Izraelyje gimusieji) man sakė: 'Esi geras žmogus. Buvai partizanas (lietuvių pasipriešinime). Bet kaip visi kiti galėjo išvažiuoti (į koncentracijos stovyklas)? Jeigu čia kas atsitiks, mes nepasiduosime'.

Ir vėl čia mačiau tą patį elgesį. Čia žmonės mėgino mane įtikinti, kad jie kitokie žmonės, bet jie irgi ruošėsi pasiduoti. Tad man buvo mišrių jausmų diena.

Tada išgirdome, kad visos arabų kariuomenės žygiuoja Pa-

lestinos link. Aš nujaučiau, kad bus sunkūs laikai, nebus taip lengva. Buvau matęs, kokius ginklus turėjome. Tokioje mazoje strateginėje vietoje – Scopus kalne, kuris yra viena iš aukščiausių vietų visos Jeruzalės apylinkėje – turėjome tik apie 40 šautuvų ir naminį automatą. Sunkiausias mūsų ginklas buvo viena mažda dviejų colių kalibro minosvaidis. Buvo daug norinčių ką nors daryti, bet neturėjo ginklų. Buvome apsupti.

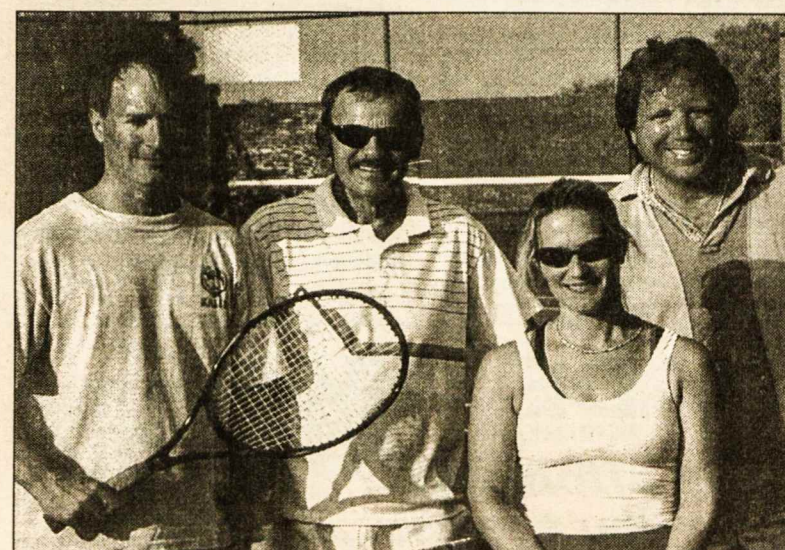
Kai kurie vyrai turėjo šeimas Jeruzalėje ir jau buvo pasiilę namų. Vieną naktį mus bombardavo Scopus kalne. Mūsų viršininkas buvo buvęs majoru britų kariuomenėje, ir mes, studentai, jį prašėme, kad mus daugiau apmokytų. Mes buvome keisti kareiviai – normaliai kareiviai nenori daug apmokymų.

Jordanijos pajėgos atslinko labai arti mūsų pozicijos, ir vienas mūsų šūkiu, taip pat buvęs partizanas, juos sustabdė savo menku prieštankiniu ginklu, kuriu ar trim šūviais. Vienu momentu buvo labai, labai pavojinga būti Scopus kalne. Kūtur nebuvo taip blogai bet man rūpėjo tai, kas vyko ten, kur mes buvome'.

Century 21 OFFORD REALTY LTD.
Member Broker, 1531 Mosley St., Wasaga Beach, Ont. L0L 2P0

Parduodant, perkant ar kit informacijos apie namus, vasarnamus, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Angele Šalvitytę, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovę. Ji mielai jums patars.
Darbo tel. 705-429-2121
Elektroninis paštas: shalvita@lynx.org
Tinklavieta: www.fourseasonproperties.com

Kanados kvietinėse lietuvių lauko teniso žaidynėse 1999.VI.12 Mississaugoje dvejetų varžybose laimėję (iš k.): Petras Tutlys ir Alfonsas Budininkas prieš Dianą Kriškiūnienę ir A. J. Scogin

PĖDOS SPECIALISTAS
CHIROPDIST ROBERTAS NEKRAŠAS, M.D., D.CH.

- KULNO SKAUSMAI
- PĖDOS SKAUSMAI
- PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
- NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
- JAUGĖ NAGAI
- VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
- SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA
- VAIKŲ EISENOS NESKLANDUMAI
- PLOKŠČIAPIEDYSTĖ IR EISENOS SUTRIKIMAI
- PĖDOS DEFORMACIJŲ TAIŠYMAS ORTOPEDINIAIS INDEKLAIŠ
- PRIMAME VISUS PLANINIUS DRAUDIMUS
- STERILIOS ĮRANKIAI

PRIMAME LIGONIUS TRIJOSE JUMS PATOGIOSE VIETOSE:
ANCATER, 352 WILSON ST. E. TEL 648-9176
HAMILTON, 609 UPPER JAMES ST. TEL 388-3541
HAMILTON, 255 MAIN ST. W. TEL 523-7944

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Vašingtone gegužės 17 d., mirė a.a. dr. Domas Krivickas. Velionis buvo žymus tarptautinės teisės žinovas. Jis gimė 1905 m., baigė teisės Kauno universitetą, jį gilinio užsienyje. Gavęs 1932 m. teisės mokslų daktaro laipsnį, dėstė universitete. Vokiečių okupacijos metais buvo Vilniaus universiteto prorektorius. Lietuvai esant nepriklausomai dalyvavo tarptautinėse bylose bei derybose. Atvykęs į Ameriką buvo paskirtas Vašingtone Lietuvos pasiuntinybės patarėju, taipgi buvo ir VLiko narys. Yra suredagavęs bei paruošęs nemažai memorandumų bei studijų. Dalyvavo lietuviškoje spaudoje. Už nuopelnus Lietuvai apdovanotas Lietuvos valstybės garbės žymeniu. Su velionių atsisveikinimas įvyko gegužės 19 d., o laidotuvės – gegužės 20 d.

Brazilija

Sao Paulo Santa Casa ligoninėje, eidamas 92-sius metus, gegužės 29 d. mirė a.a. Feliksas Giraszkas, mokytojas ir chorų vadovas. Velionis gimė 1907 m. rugsėjo 25 d. Žėglių kaime, Žvirgždaičių parapijoje. Kudirkos Naumiestyje 1932 metais baigė mokytojų kursą. Keletą metų mokytojavo gimtinės apylinkėse iki 1937 m. Užsienio lietuviams remti draugija jį išsiuntė mokytojo darbui pas lietuvius į Braziliją. Apsigyveno Sao Paulo Vila Anastacio vietovėje ir mokytojavo dr. Jono Basanavičiaus pradžios mokykloje. Kai per karą Brazilijos valdžia uždarė lietuviškas mokyklas, darbą gavo elektros įmonėje. Ilgai vadovavo „Vyčių“ chorui. Taipgi buvo ir Šv. Juozapo bendruomenės choro vadovu. Kaip vargonininkas talkino ir Vila Zelinos parapijai. Paskutiniu laiku gyveno Šv. Juozapo poilsio namuose „Lituanikoje“. Velionies religia, jo palaikai buvo sudeginti. Velionis apeigas atliko kun. Petras Rukšys. Dalyvavo daug draugų ir pažįstamų. Buvo sugiedotas „Tėve mūsų“ ir „Viespaties Angelas“. Pelenai buvo atvežti į „Lituaniką“ ir palaidoti kapinėse. Prel. J. Šeškevičius už velionį atnašavo Mišias.

Australija

Kanberos lietuvių klubo visuotinis narių susirinkimas įvyko gegužės 23 d. Tai buvo neeilinis susirinkimas, nes reikėjo nuspręsti klubo likimą. Jo pirm. Barbara Šilinis pateikė susirinkimui svarstyti specialaus komiteto pranešimą apie klubo finansinę būklę. Jau nuo 1989 m. klubo veikla tapo finansškai nuostolinga. Kasmet susidarydavo vis daugiau nuostolių. Tokioji būklė esant, susirinkimas didele balsų persvara 124 prieš 9 nutarė klubo patalpas parduoti. Yra atsiradę pirkėjų, siūlančių apie 700,000 dol. Kam teks pinigai? Galvojama juos parduoti Kanberos lietuvių sąjungai. Klubo patalpos pastatytos 1963 m. ir oficialiai atidarytos 1969 m. Tai buvo vienos iš pirmųjų etnininių grupių klubo patalpų, tapusių lietuviškos veiklos židiniu. Tačiau ilgai atsirado daugiau ir patogesnių klubų. Taipgi itin sumažėjo lietuvių bendruomenės: vienį iškelia amžinybėn, jaunimas išsikėlė į didesnius krašto centrus.

Britanija

Londono Šv. Kazimiero parapijos taryba birželio 26 d. Londono sporto ir socialinio klubo patalpose surengė savo ilgametį klebonui kun. Jonui Sakevičiui, MIC, išleis-

tuves, o naujam klebonui kun. Petrui Tverijonui sutiktuves. Kun. J. Sakevičius, 92-ųjų metų, išeina į tikrai užsitarnautą pensiją. Pensininko dienas žada leisti Čikagoje. Jis nepriklausomai Lietuvoje ir vėliau išvijoje pasižymėjo savo įvairia lietuviška veikla. Po karo Romoje „Angelicum“ gilino filosofijos studijas ir įsigijo filosofijos daktaro laipsnį. Tėsdamas studijas buvo vienas BALFo vicepirmininkas ir Vatikano radijo lietuvių programos bendradarbis. Nuo 1946 m. su pertrauka iki dabar buvo Šv. Kazimiero parapijos klebonu Londone. Čia jis kurį laiką buvo ir Londono marijonų vyresnysis. Pradėdamas klebonui atnaujino Šv. Kazimiero šventovę. Daugelį metų buvo D. Britanijos lietuvių sąjungos centro valdybos narys. Naujuoju klebonu, kaip rašoma „Europos lietuvių“ 12 nr., Telšių vyskupas Antanas Vaičius paskyrė kun. Petrą Tverijoną iš Mažeikių parapijos.

Gudija

Gervėčiuose įvyko etninių žemių lietuvių konferencija. Dalyvavo Gervėčių, Galčinių, Girių, Rimdžūnų, Apsos, Pelesos ir kitų vietovių tautiečiai. Norėta išsiaiškinti, kaip galima išsaugoti lietuvišką kultūrą, kalbą ir papročius. Buvo aptarti keli projektai: tautinės kultūros ir meno įjungimas į lietuvių gyvenimą, švietimo reikalai, krikščioniškos pasaulėjautos ugdymas ir pan. Gervėčių lietuvių klubo pirm. A. Augulis priminė, kad lietuviams etninės žemės ypatingai reikalingi mokykliniai vadovėliai, pritaikyti šių laikų jaunimui, kad jie galėtų ugdyti pagarbą savo protėvių žemei. Apskritai, labai reikalingos lietuvininkų mokyklos, kurios galėtų būti tautinio judėjimo centru. Labai svarbi esanti ir krikščioniškos pasaulėjautos ugdymo programa. Pz. Gervėčiuose yra viena seniausių katalikų šventovių Rytų Lietuvoje, apie kurią buriama mažai ir dideli, kaip rašoma „Vorutos“ 19 nr. Pasak Augulio, mokykla ir šventovė – patys didžiausi ramsčiai vietos lietuviams išsilaikyti ir išsaugoti istorinį palikimą. Taipgi buvo aptartas šių metų renginių ciklas „Gervėčių krašto dienos Lietuvoje“. Bus koncertai, parodos, vaidinimai bei susitikimai su tėvynainiais.

Vokietija

Vokietijos lietuviai yra susirūpinę Vasario 16-sios gimnazijos ateitimi. Mat praėjusiais metais Vokietijos vyriausybė pranešė, kad nuo 1999 m. gruodžio 31 d. lietuvių gimnazijos toliau nebebus. Tokį sprendimą patvirtino ir naujoji Vokietijos vyriausybė. Iki šiol vokiečių valdžia mokėdavo mokytojus ir tarnautojus atlyginimus. Gimnazijos kuratoriaus valdyba, susidedanti iš pirm. V. J. Damijonaičio, vicepirm. P. Nevulio ir A. Šmito, pradėjo ieškoti naujų būdų finansuoti gimnazijos veiklą. Paramos paprašyta iš Hesseno krašto švietimo ministerijos. Tokios paramos tikimasi gauti, tik Vasario 16-sios gimnazija formaliai bus vokiška mokykla su lietuvišku veidu. Šiuo metu vyksta gimnazijos patikrinimas ir teisinės padėties įvertinimas. Tačiau Hesseno valdžios paramos, kaip rašoma „Vokietijos LB informacijos“ 1 nr., neužteks. Paramą pažadėjo Lietuvos valdžios Tautinių mažumų ir išsivijos departamentas, Mainzo vyskupija, Begstrasės apskritis bei Lampertheimo miestas. Yra stiprių vilčių gimnazijai išsilaikyti. J. Andr.

Pirmasis lietuvių bankelis Kanadoje, isikūres nuosavuose namuose –

“TALKA” LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 40 MILIJONŲ DOLERIU

MOKAME UŽ:	PASKOLAS
kasd. pal. čeklų sąsk. iki2.25%	Asmeninės nuo.....7.150%
santaukas.....2.75%	neklm. turto 1 m.....6.60%
kasd. pal. taupymo sąsk.....2.00%	

INDĖLIAI:	
90 dienų indėlius.....3.50%	
180 dienų indėlius.....3.50%	
1 m. term. indėlius.....4.00%	
2 m. term. indėlius.....4.25%	
3 m. term. indėlius.....4.50%	
4 m. term. indėlius.....4.75%	
5 m. term. indėlius.....5.25%	
RRSP ir RRIF (Variable).....2.50%	
1 m. ind.....4.00%	
2 m. ind.....4.25%	
3 m. ind.....4.50%	
4 m. ind.....4.75%	
5 m. ind.....5.25%	

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"

MASTER CARD KREDITO KORTELĖ
INTERAC KORTELĖ

Lietuviškos sritys už Lietuvos ribų

Lietuviškos žemės ir jų likimas Gudijos pasienyje

JUOZAS VITĖNAS

Lietuvos valstybė nei 1918 m., nei 1990 m. nebuvo atstatyta visose lietuvių gyvenamose vietose. Visi jos kaimynai pasi-laikė didesnį ar mažesnę jų plotą ir daugiau ar mažiau lietuvių nutautino. Vienas toks dabartinis Lietuvos kaimynas yra Gudija (Baltarusija), kuri dabar valdo pasienio su Lietuva ruožą nuo Breslaujos iki Gardino. Apie jį šiais metais Lietuvoje išleista knyga „Etninių žemių lietuviai dabartinėje Baltarusijoje“, kurioje sudėta dvylikos autorių straipsniai apie šią žemių istoriją ir tenyčių lietuvių likimą.

K. Garšva savo straipsnyje rašo, jog VII-VIII amžiuje baltų ir slavų kompaktiško ploto riba bus ėjusi prie Minsko, Plocko,

Pskovo, o XIV-XVI amžiuje – prie Gardino, Naugarduko, Breslaujos. Lietuvių kalba pastebimai pradėjusi nykti žlugus Lietuvos valstybei ir šiuos plotus valdant Rusijai (1795-1918 m.), Lenkijai (1920-1939 m.) ir vėl Rusijai kar-tu su Gudija nuo 1944 m.

Atskirai plačiai aprašomas Gervėčių kraštas, kuriam skirti penkių autorių straipsniai. P. Gaučas aiškina etnolingvistinę padėtį Vilniaus-Gervėčių srityje XIX a. - XX a. pirmoje pusėje, o A. Vidugiris, O. Vaičiulytė-Romančiuk ir D. Butėnas rašo apie Gervėčių šnektą, kuri esanti nepaprastai savita ir nepakartojama. Dėl to mokslininkai siūlo tą sritį paskelbti draustiniu, kad apsaugotų ją nuo besaikio slavinimo.

D. Butėnas, rašydamas apie

Gervėčių apylinkės praeitį ir gyventojus, pamini, kad ši vietovė nuo neatmenamų laikų priklausė Nalšos žemei, kuri ėjo į senosios Lietuvos sudėtį kaip jos branduolys. Ją valdė didysis Lietuvos kunigaikštis Mindaugas, o Gervėčių miestelį įsteigė 1271 m. Lietuvos kunigaikštis Germantas.

Pagal J. Marcinkevičiaus straipsnį, lenkams 1920 m. atplėšus Vilniaus kraštą ir 1931 m. pravedus gyventojų surašymą, Gervėčių apylinkės kaimuose, kaip Galčiūnai, Gėliūnai ar Pelegrina, lietuviai sudarė 80-90% gyventojų, o pačiame Gervėčių miestelyje gyveno 60% lietuvių.

Apie Gudijos sritį nuo Varanavo iki Žirmūnų pateikiami trijų autorių straipsniai. N. Vaišnytė-Tuomienė rašo, kad Ramašonių kaime ir apylinkėse prieš 80 metų lietuvių kalba buvo kasdieninė bendravimo kalba, o dabar lietuviškai kalbėti moka tik devyni vyresnio amžiaus žmonės. Negeriau yra ir Plikių kaimo apylinkėse, apie kurias rašo V. Grudzys ir L. Grudzytė bei J. Aukštaitis.

Didelė knygos dalis yra skirta Pauliaus Beresnevičiaus straipsniui apie Pelesos kraštą: Pelesos, Surkantų, Pamedės ir kitus kaimus bei Rodūnės miestelį. Yra mokslininkų įrodymai, kad šiose žemėse III ir II amžiuje prieš Kristų gyveno jotvingiai, sūduviai, o vėliau ir dzūkai. Bet dėl karų ir marų jos ištuštėjo ir todėl į jas ėmė keltis kitos baltų gentys, o nuo XII amžiaus ir prūsai, kai jie traukėsi iš savo gimtųjų vietų, kryžiuočiams jas užkariaujant. XIV amžiuje čia jau buvo susikūrusios ištisos jų sodybos. Jas (apie Pelesą) mini kryžiuočių kelio į Šalčininkus 1385 m. aprašymai.

Lietuvius, gyvenusius Lydos srityje pirmame amžiuje po Kr., rodo neginčijami archeologiniai radiniai, o karaliaus Jogailos 1387 m. privilegijoje broliui Skirgailai tarp išvardintų lietuvių žemių minimas ir Lydos kraštas.

Beresnevičius, kaip ir kitų straipsnių autoriai, plačiai aprašo lietuvių nutautimą šiame Gudijos pasienio ruože, kur jis prasidėjo dar Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos laikais, kai kunigaikščiai ėmė čia apgyvendinti slavus. Po Lietuvos krikšto ir Liublino unijos ypač paplito lenkų įtaka, o lietuvių lenkinimas buvo labai sustiprintas 1920 metais lenkam okupavus šį kraštą. Ne palankesnis lietuvių buvo ir sovietmetis – lietuviškų mokyklų ten nebuvo. Prasidėjus Atgimimui ėmė gyviau reikštis ir lietuviybė.

Knygos straipsniai yra gana rūpestingai parengti. Dauguma jų gausiai paremti šaltiniais ir statistikos lentelėmis bei duomenimis.

ETNINIŲ ŽEMIŲ LIETUVIAI DABARTINĖJE BALTARUSIJOJE. Sudarė Kazimieras Garšva. Redakcinė komisija: K. Garšva (pirm.), P. Kalnins, V. Milius, A. Vidugiris. Išeido UAB „Nacionalinių tyrimų centro“ leidykla. Vilnius, 1999 m., 240 psl.

ETNINIŲ ŽEMIŲ LIETUVIAI DABARTINĖJE BALTARUSIJOJE. 240 psl., viršeliai ir spalvotas Lietuvos žemėlapis. Sudarė Kazimieras Garšva, redagavo komisija (K. Garšva, P. Kalnins, V. Milius, A. Vidugiris). Redaktorė A. Kaziukienė. Išeido UAB „Nacionalinių tyrimų centras“ leidykla, Vilnius, Raugyklos k. 25; spausdino „Standartų spaustuvė“ Vilniuje. Tiražas 1,000 egz. Kaina nepažymėta.

LIETUVOS NAIKINIMAS IR TAUTOS KOVA 1940-1998. Sudarė Izidorius Ignatavičius. Redaktorius – A. Antanavičius. Meninis redaktorius – L. Spurga. Leidykla „Vaga“ (Gedimino pr. 50, Vilnius 2600). Vilnius, 1999 m., 702 psl. Tai enciklopedinio pobūdžio leidinys, apimantis Lietuvos gyvenimą per 50 metų.

“Dijūtos” ansamblio moterys ir vyrai traukia senovišką sutartinę koncerte Toronto Lietuvių Namuose

Nuotr. Č.K.J.

Folklorinis Lietuvos ansamblis “Dijūta” pradeda koncertą Toronte senoviskais trimtaliais

Nuotr. Č.K.J.

Poezijos dienos Čikagoje

ALDONA ŠMULKŠTIENĖ

Poezijos dienas rengė JAV LB Kultūros taryba, pirmininkaujama Marijos Remienės. Jos šiemet buvo ne tik Čikagoje (gegužės 21), bet ir PL centre Lemonte (gegužės 22).

Poezijos dienos dalyvavo svetys iš Lietuvos Vytautas V. Landsbergis ir Čikagoje bei jos apylinkėse gyvenantys poetai: Eglė Juodvalkė, Liūnė Sutema, Julija Švabaitė ir Alfonsas Tyruolis.

Poezijos dienos Čikagoje buvo surengtos Juanimo centro kavinėje, kur draugiškoje ir šeimyniškoje nuotaikoje susibūrė nemaža poezijos mėgėjų pasiklausyti savo mėgstamų poetų ir atsigaivinti dvasiškai.

Poezijos dienų programą pradėjo JAV LB Kultūros tarybos pirm. Marija Remienė, šiltu žodžiu pasveikinusi visus ir pakvietusi pasiklausyti poetų minčių. Programai vadovauti pakvietė JAV LB Kultūros tarybos sekretorę Violetą Drupeitę. Programa buvo dviejų dalių. Pirmoje dalyje pasirodė poetai. Su jais supažindino V. Drupeitė, trumpai pažvelgdama į jų kūrybą.

Pirmasis savo dar niekad nepaspausdintas ir neskaitytas eiles skaitė Vytautas V. Landsbergis. Jos turėtų pasirodyti ši rudenį naujojo jo eilėraščių knygelėje. V. V. Landsbergis yra ir poetas, ir režisierius. Yra sukūręs 14 filmų, režisavęs 2 teatro pastatymus. Jo eilėraščiai buvo trumpi, modernūs.

Eglė Juodvalkė reiškiasi kultūriniam gyvenime ir čia, ir Lietuvoje. Yra trijų eilėraščių rinkinių autorė. Jos poezija

šiuolaikinė, originali, persunkta buitės trapumo motyvais, išsako poetės išgyvenimus. Poetė pasižymi lakia vaizduote, skaitytoms parodo, kad jos troškimai, ieškojimai bei išgyvenimai yra lyg visų mūsų išgyvenimai. E. Juodvalkė paskaitė keletą savo eilėraščių, kurie paliko gilų įspūdį, ypač eilėrašties motinai, mirusiai prieš 25 metus.

Liūnė Sutema, viena žinomiausių išeivijos poetų, šešių poezijos rinkinių autorė, šiame vakare negalėjo dalyvauti. Jos eiles skaitė Aldona Jurkutė, puiki skaitovė, kuri jas perdavė su giliu įsijautimu. Eilėraščiai buvo paimti iš Liūnės Sutemos „Grafiti“, „Tebūna tarytum pasakoj“ ir „Nebėra nieko svetimo“.

Julija Švabaitė yra išleidusi 4 poezijos rinkinius, knygą jaunimui apie Gabriuko nuotykius Australijoje ir „Draugo“ premijuotą romaną „Stikliniai ramantai“. J. Švabaitės eilėraščiai riasi su buitimi, kurią ji išsako poetiškai ir jautriai moteriškai. Klausytojai jaučiasi įjungti į poetės išgyvenimus. Šį kartą, trumpai pakalbėjusi apie elgetaujančius vaikus Vilniuje, paskaitė keletą tų vaikų įkvėptų eilėraščių iš ciklo „Vilniaus gatvės vaikai“. Eilėraščiai gyvenimiški. Vaikai pasakoja apie save ir poetė perduoda jų išgyvenimų momentus, jausmus. Eilėraščiai trumpi, puikiai perduoda nuotaiką.

Pirmą programos dalį baigė savo eilėmis Alfonsas Tyruolis – poetas, vertėjas, literatūros mokslininkas, pasaulinių enciklopedijų bendradarbis, antologijų redaktorius, esistas, kritikas ir recenzentas. Jo eilėraščiai nuskambėjo iškilmingai ir nuširdžiai.

Stasė Petersonienė, Lietuvių rašytojų draugijos pirmininkė, sveikino rašytojų dr-jos vardu poetus ir rengėjus, M. Remienę, JAV LB Kultūros tarybos pirmininkę, ir įteikė visiems po rožę.

Antroje dalyje buvo du V. V. Landsbergio filmai; irgi apie poetus: 10 min. filmas apie poetą Vytautą Bložę ir ilgesnis – apie Henriką Nagį, pavadintas „Epitafija ant poeto kapo“. Filme apie poetą ir jo kūrybą kalbėjo Nyka-Niliūnas, Kazys Bradūnas, Sigitas Geda, Liudvikas Jakimavičius ir Birutė Nagienė. Apie savo kūrybą ir gyvenimą pasakojo ir pats Henrikas Nagys. Filmas visiems paliko gilų įspūdį ir puikiai papildė poezijos dienų programą.

Poezijos dienų dalyviai buvo dėkingi poetams ir rengėjams už puikų vakarą, tikrą sielos atgaivą!

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

A. a. Jonas Avyžius, žinomas rašytojas ir Lietuvos seimo narys, po sunkios ligos mirė š.m. liepos 7 d., eidamas 78-tuosius metus. Velionis gimė 1922 m. gegužės 16 d. Medginiuose, Joniškio raj. Mokėsi Joniškio gimnazijoje, 1944-45 m. dalyvavo „D. Tėvynės“ kare. Po karo laikraščio „Jaunimo gretos“ redakcijoje, vėliau „Tiesoje“. Savo kūrybą pradėjo spausdinti 1938 m. Sovietmečiu buvo tapęs vienu iš produktyviausių prozininkų, parašęs ir išleisdamas daug apsakymų, apsakų, romanų, priimtinių režimui, tačiau ilgainiui ėmęs „laisvėti“. Ypač pagarsėjo 1970 m. išleistu romanu „Sodybų tuštėjimo metas“. Ši knyga buvo išversta į 22 kalbas. ELTOS pranešimu, velionies šeimai užuojautą pareiškė prez. V. Adamkus, pabrėžęs netektį žmogaus, kuris „ilgus metus talentą ir darbą aukėjo savo tautos kultūrai ir jos žmonėms“.

Apie Vytautą Kastytį (Tvardauską), buvusį ilgametį „Tėviškės žiburių“ redaktorių, dviem nuotraukom pailiustruotą straipsnį paskelbė Lietuvos žurnalistas Domas Šniukas laikraščio „Žurnalisto žinios“ 1999 m. kovo 31 d. laidoje. Autorius gana plačiai apžvelgia V. Kastyčio gyvenimo kelią, atliktus lietuvių raštijos darbus, ypač žurnalistinius, uoliai 35 metus besidariusį „Tėviškės žiburių“ redakcijoje. Įdomi V. Kastyčio rašto laiško straipsnio autoriui ištrauka: „Po priepuolio susilpnėjo atmintis angliškėmis žodžiams. Mano mylimoji tėvų kalba nė kiek nenukentėjo, ji man skamba kaip muzika“... Autorius tarp kitko pastebi, kad „Tėviškės žiburiai“ išsiskiria vadovybės pastovumu, prel. dr. Pranas Gaida vyr. redaktoriui mirka nuo 1961 metų.

Lietuvos menininkės sudaro vokiečiams progą pažvelgti į lietuvių sielą. Tai skelbia „Westfälische Rundschau“ š.m. gegužės 29 d. laidoje. Rašoma apie dailininkes Kazę Zimbyltę, Kseniją Jaroševaitę, Stefaniją Katkevičienę. Nuo gegužės 21 d. iki birželio pabaigos K. Zimbyltės 22 darbų paroda veiks Berlyno G. Bartelt galerijoje. (Tuo pačiu metu jos kūrybos paroda buvo surengta ir Telsiūose). K. Jaroševaitė su savo devyniomis skulptūromis ir S. Katkevičienė su trisdešimti dviem paveikslais pasirodė Vestfalijoje, Altenos miesto katalikų bendruomenės salėse. Kaip rašo „Lietuvos aidas“ (1999.VI.4), abi menininkės sudaro darnų sąskambį – kuria religinėmis, Evangelijos temomis. Birželio pabaigoje jų paroda perkelta į Berlyną, po to veiks kai kuriuose Bavarijos miestuose.

Snk.

Paskutinis Skardžiaus raštų tomas

Jau išėjo iš spaudos Lietuvoje Prano Skardžiaus rinkinių raštų penktasis tomas. Tomą sudaro trys skyriai: „Akcentologija“, „Bendrinės kalbos kultūra“ ir „Publicistika“. Be stambių darbų – „Daukšos akcentologija“ (Kaunas 1935), „Bendrinės lietuvių kalbos kirčiavimas“ (Kaunas 1936) ir „Lietuvių kalbos kirčiavimas“ (Čikaga 1968) čia sutelkta įvairybė smulkesnių veikalų.

Tai paskutinis Skardžiaus raštų tomas. Pirmasis tomas buvo išleistas 1996-aisiais metais. Bus dar vienas tomas II-V tomo išsamioms tematinėms ir žodžių rodyklėms. Tai bus šio milžiniško projekto vainikavimas. Savo pratarmėje Vilniaus universite-

Trisdešimt penktasis poezijos pavasaris Lietuvoje nušvito paskutinę gegužės mėnesio savaitę. Poetai savo kūrybą skaitė ne tik Vilniuje, Kaune ar kituose didesniuose miestuose, bet pasiekė ir tolimiausias nežymias vietas, kur taigpi netrūko susidomėjimo. Skaičiuojama, kad iš viso per tą poezijos savaitę poetų eilėraščių ir kalbų klausėsi šimtai ir tūkstantai žmonių. Daugelį labai domino poetai iš užsienio. O jų buvo suvažinę iš Austrijos, Islandijos, Latvijos, Švedijos, Rusijos ir Amerikos. Dalyvavo ir išeivijos poetai bei literatai: B. Brazdžionis, Eglė Juodvalkė, V. Bogutaitė, K. Keblys, A. Veščionaitė, L. Šimkutė, K. Bradūnas, R. Šilbajoris ir kt. „Drauge“ (1999.VI.19) šventę aprašydamas Algimantas A. Naujokaitis, tarp kitų būdingų apybraižų, taikliai pastebi, kad „daug poetų Kaune be pertraukos skaitė savo eilėraščių. Praėjo valanda, kita, o galo vis nematyti“... B. Brazdžionis nebeįsitempten pat sueliavo: „Kai sužinojau, kad einam prie galo, – man net širdis apsalpo“.

Amerikos lietuvių bendruomenės Kultūros taryba, vadovaujama Marijos Remienės, skelbia jau po vasaros atostogų ateinančio veiklos sezono renginius. Vienas svarbesnių bus dr. Vinco Kudirkos 100-tųjų mirties metinių minėjimai daugelyje LB apylinkių. Yra pakviesta paskaitininkė iš Lietuvos doc. dr. Irena Slavinskaitė ir aktorė Virginija Kochanskaitė. Manoma, kad iš Lietuvos bus atvežta V. Kudirkos gyvenimą ir veiklą vaizduojanti kinojamoji paroda. Čikagos Jaunimo centre š.m. lapkričio 14 d. įvyks jau šešioliktoji tradicinė premijų šventė. Numatomos penkios premijos: muzikos, spaudos darbuotojo, dailės, radio ir mokytojo ar mokyklos. Sukaktuvinių 2000-tųjų metų proga bus rengiami iškilniai Lietuvos solistų koncertai įvairiose JAV vietovėse kovo ir balandžio mėnesiais. Čikagoje atsteigiamas ir lietuviškas teatras. Steigiamajame susirinkime dalyvavo pakankamas būrys norinčių vaidinti entuziastų. Aktorė Audrė Budrytė sutiko režisuoti Petro Vaičiūno komediją „Tuščios pastangos“. Premjera įvyks rugsėjo mėn. 19 d. Jaunimo centre. Antroji premjera bus balandžio 9 d. – aktorė Irena Leonavičiūtė rengia dramą „Dr. Vincas Kudirka“. JAV LB Kultūros tarybos pirmininkė M. Remienė, supažindinusi visuomenę su šiais veiklos planais, „Drauge“ (1999.VI.19), pasidžiaugia, kad visus užmojus remia Lietuvių fondas, padėdamas ir apylinkėms įveikti finansinius sunkumus.

Snk.

Pranas Skardžius, RINKTINIAI RAŠTAI 5. Akcentologija, Bendrinės kalbos kultūra, Publicistika. Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas. Sudarė ir parengė spaudai prof. habil. dr. Albertas Rosinas. Vilnius 1999, 1036 psl.

Alfred Bammesberger, Katholische Universität, D 85071 Eichstaett, Germany

Hamiltono Vysk. M. Valančiaus mokyklos mokiniai ruošiasi Ant. Rūko vaidinimui „Svajonių šalis“. Iš kairės: mokytoja Ievutė Godelytė, Aleksandra Incretolli, Gabrielė Nekrašaitė ir Romas Keliūšius

Nuotr. V. Stanevičienės

Gydytoja psichiatrė GIEDRĖ MILUKAITĖ, išleidusini Lietuvoje savo poezijos rinkinį „Pilnaties gados“, šiuo metu gyvenanti Anglijoje

TRIPTIKAS LIETUVAI

I. Tu, Lietuva

Tu, Lietuva, tu mažas plūks žiedas,
Tu, Lietuva – svajonės tu sparnai...
Tavy ugninių mano žodžių pėdas
O skaito skausmo alysa, nemunai...

Tu, Lietuva! Aš tavo kraujo lašai!
Tu obelis paskendus žaidžiai,
Tu gintaras, kur saulė jūron nešas,
Tu mano posmas ilgesio dainoj...

Tu mano takas, žengiantis per Tiesą,
Erškėtis tu, sukrūvintam delne...
Tu dovanojai man Gelmės didingą šviesą
Pakėlėi lig žvaigždžių skaudžiai mane!
Tu, Lietuva...

II. Ties riba

Pasapnuok, baltos sutemos liejas
Ties kraujuojančia laiko riba,
O šermukšnėse nokstantis vėjas,

Virtęs paukšte svajonių raiba...

Ir nevėstančiu žaibo šešėliu
Brenda klonių aukšti ajerai,
Nusiprausę Dangum, Meilės mėliu
Laisvėn skrendam – namantis arai!

III. Meldžiu

Dainuoki man, rudenio vėjau,
Dainuokit berželiai gelsvi,
Mylėjau, tų dangų mylėjau,
Laukai man tie buvo savi.

Į ilgesio tolimas bėgo
Takai mano. Laimės rūkai
Klaiojo virš gėrįdancio sniego
Ir gintaro saulės sakai.

Man švietė... kai žvaigždės sudužė
Delne mano rašė krauju...
Meldžiu, kad tie tiltai sulizgę
Būt nerimu mano nauju...

Ir tėtų tų kovą be galo
Už šventąjį vardą Tautos
Už tuos, kur gulaguos sušalo,
Kur žuvo išduoti miškuos...
Dainuoki...

GIEDRĖ MILUKAITĖ

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje telefonas: 905 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.45 v.r. iki 12.45 v.p.p. ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 60 milijonų dolerių

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	3.15%
180-364 d. term. ind.	3.25%
1 metų term. indėlius	3.80%
2 metų term. indėlius	4.25%
3 metų term. indėlius	4.45%
4 metų term. indėlius	4.55%
5 metų term. indėlius	4.80%
1 metų GIC-mėn. palū.	3.80%
1 metų GIC-met. palū.	4.05%
2 metų GIC-met. palū.	4.50%
3 metų GIC-met. palū.	4.70%
4 metų GIC-met. palū.	4.80%
5 metų GIC-met. palū.	5.05%
RRSP, RRIF ir OHOSP	
"Variable"	3.00%
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	4.05%
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.	4.50%
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	4.70%
RRSP ir RRIF-4 m. term. ind.	4.80%
RRSP ir RRIF-5 m. term. ind.	5.05%
Taupomąją sąskaitą iki	2.00%
Kasd. pal. taupymo sąsk.	2.00%
Kasd. pal. čekių sąsk. iki	2.00%
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.	2.50%

IMA UŽ:

Asmeninės paskolas nuo	7.75%
Sutarties paskolas nuo	7.75%
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuosimčiu	
1 metų	6.35%
2 metų	6.75%
3 metų	6.95%
4 metų	7.05%
5 metų	7.15%
Su keičiamu nuosimčiu	
1, 2, 3 metų	5.95%

Duodame komercinius
mortgicijus iki \$750,000.

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgicijus iki 75% įkainoto turto vertės (iki \$250,000). Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

Kiti patarnavimai "INTERAC-PLUS" kortelė

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

SPORTAS

ALOYZAS VOLSKIS iš Detroito (kairėje), lauko teniso žaidynėse š.m. birželio 12 d. Mississaugoje, Ont. vyrų grupėje laimėjęs pirmąją vietą; šalia jo A. J. SCOGIN iš Port Credit, Ont. – antrosios vietos laimėtojas

Žinios iš Lietuvos

– Tarptautinėse daugiadienėse moterų dviračių lenktynėse "Giro d'Italia" po septynių tarpinių Lietuvos dviratininkių, 23 metų Edita Pučinskaitė, užima ketvirtąją vietą bendroje įskaitoje.

– Karaliaučiuje, stebint 2000 žiūrovų, Lietuvos čempionai Vilniaus "Žalgirio" futbolininkai žaidė kontrolines rungtynes su vietos "Baltica" ir pralaimėjo rezultatu 2:3.

– Tarptautinės lengvosios atletikos federacijos (IAAF) "Grand Prix" ir "Aukšinės lygos" varžybose Romoje Lietuvos disko metikas Virgilijus Alekna užėmė ketvirtąją vietą.

– Trys Lietuvos graikų-romėnų imtynininkai tapo liepos 11 d. Gardine pasibaigusio tradicinio tarptautinio laikraščio "Grodneckaja pravda" taurės turnyro laimėtojai. Nugalėtoju tapo Mindaugas Ežerskis (svorio grupė iki 97 kg.). Kovoje dėl pirmosios vietos jis įveikė vilnietį Edvardą Mališką. Antrąją vietą (svorio grupė iki 130 kg.) taip pat iškovojė vilnietis, pedagoginio universiteto studentas Mindaugas Mizgaitis.

– Šiaulių "Karedos" futbolininkai liepos 10 d. Vilniuje įveikė Lietuvos čempioną Vilniaus "Žalgirį" – 2:1. V.P.

ŠALFAS praneša

– Toronto lietuvių sporto klubas "Jungtis" š.m. rugpjūčio 28-29 d.d. Vasagoje, Ont. rengia 14-tąsias "softball" žaidynes. Šio renginio reikalui kreiptis į Rimą Kuliavą, 297 Kennedy Ave., Toronto, Ont. M6P 3C4; tel. 416 766-2996; faksas 416 766-5537; E-paštas: kuliavas@compuserve.com

– Šiaurės Amerikos lietuvių komandinės ir individualinės golfo pirmenybės įvyks š.m. rugsėjo 4-5 d.d. "The Reserve at Thunder Hill" aikštyne, Madison, OH. Daugiau informacijų teikia Alg. Nagevičius, 10200 Ridgewood Dr., 617-2, Parma, OH, 44130; tel. 440 845-8848; faksas – 440 845-1709.

KANADOS ĮVYKIAI

(Atkelta iš 1-mo psl.)

pos 4/5 dienomis Toronte ir apylinkėse karščiai pasiekė 35°C (naujas rekordas), ir elektros bendrovė maldavo gyventojų sumažinti vėsintuvų naudojimą arba bent nustatyti aukštesnę temperatūrą; tuo pačiu metu Banff'o ir Jasper valstybiniuose parkuose (Albertoje) iškrito net 60 cm sniego ir buvo laukiama dar 40 cm.; Kvebeko vasarvietės nusiautė smarki audra su ledo kruša, išrovusi bei nulaužusi daug medžių, kurių vienas krisdamas užmušė palapinėje miegantį berniuką. Žaibavo be perstojo – priskačiuota net 6000 žaibų/valandą (vidurkis smarkios audros – 2000). Birželio pabaigoje Kanados vakaruose (Britų Kolumbijoje) ir prerijų provincijose Saskatchewan'e ir Manitoboje potvyniai užliejo didelių plotus, tuo tarpu rytuose, paatlantės provincijose (ypač Newfoundland'e, New Brunswick'e) buvo sausra ir dideli miškų plotai degė, padegti žaibų ar neatsargių stovyklautojų.

Yousuf Karsh, fotografas-portretistas, buvo vienintelis kanadietis tarp 100 pasižymėjusių ir įtakingų XX šimtmečio žmonių, išrinktų "International Who's Who" leidėju. Y. Karsh,

HOMELIFE
Home Life/Realty One Ltd.
2261 Bloor St. W.
Toronto, Ont. M6S 1N8

NIJOLĖ B. BATES
Tel. (416) 763-5161
Fax: 416 763-5097
Prašau kreiptis visais namų pirkimo-pardavimo reikalais.
Patarnauju lietuvių visuomenei 12 metų

armėnas gimęs Turkijoje, imigravo į Kanadą 1925 metais. Jis yra plačiai pripažintas kaip pasaulinio masto portretistas ir vienintelis fotografas išrinktųjų tarpe. Kiti tame sąrašė yra iš JAV (28), D. Britanijos (19), Vokietijos (8), Rusijos (7), Prancūzijos (6), Airijos (4), Italijos (3); visas likęs pasaulis pasidalino 24 žymius žmones, po 2 ar vieną iš atskirų valstybių. "Time" žurnalas savo laidoje, skirtoje Kanadai, irgi išrinko 100 įtakingų šimtmečio žmonių, bet tame sąrašė nėra nė vieno kanadiečio, net 60 amerikiečių (jų tarpe Bart Simpson, karikatūrinis charakteris!), o visų kitų po "žiuksnelį" (6 britai, rusų, vokiečių, prancūzų po 4, po 1 ar 2 iš kitur).

Dešimt žymių kanadiečių, pačių kanadiečių išrinktųjų Interneto balsavimu, prasideda su Terry Fox, kuris dėl vėžio ligos prarado koją, bet nubėgęs per Kanadą 5,370 km. surinko \$200 milijonų vėžio tyrimams ir mirė sulaukęs vos 22 metų, savo užsiurėjęs kelionės pusiaukelėje pakirstas pasikartojusios vėžio ligos. Po jo seka dr. Frederick Bunting, insulino išradėjas, Nobelio premijos laureatas 1923 metais; gen. Brock, žuvęs 1812 metais gindamas Queenston Heights, Ontario, nuo amerikiečių invazijos; buv. Saskatchewano premjeras Douglas, sveikatos

PRINTING
Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus.
Prieinamos kainos, aukšta kokybė.
TEL. (416) 252-6741
66 Mimico Ave., Toronto Ont., M8V 1R3
Savininkas Jurgis Kuliešius

Lauko teniso žaidynės

Kanados kvietinio lauko teniso žaidynės įvyko š.m. birželio 12, šeštadienį, "Shoreline Tennis Club", Mississaugoje. Jas organizavo Eugenijus Kriksčiūnas. Dalyvavo 13 žaidėjų, kurių tarpe 4 iš Hamiltono, 1 iš Londono ir 2 iš JAV.

Žaidynių rezultatai, – moterų vienetė Dalia Saunorienė iš Ancaster, Ont. užėmė pirmą vietą su trim laimėjimais 8-3, 8-0, 8-0, antrą vietą paėmė Diane Kriksčiūnienė iš Toronto dviem laimėjimais, o trečią – Loretta Kongats iš Burlingtono, Ont. Taip pat išstvermingai pasirodė Ilona Turczyn (Paškauskaitė) iš Mississaugos; Vyrų grupėje kovoję dešimt tenisininkai. Baigiamajame žaidime kun. Aloyzas Volskis iš Detroito nugalėjo A. J. Scogin iš Port Credit, Ont. rezultatu 8-4. Bronzos medalį teko Alfonsui Budininkui iš Hamiltono ir Petriui Tutliui iš Toronto.

Dvejoje varžybose dalyvavo penkios poros. Laimėtojai tapo A. Budininkas su Petru Tutliu, kurie po įtemptos kovos nugalėjo D. Kriksčiūnienę su A. J. Scogin rezultatu 6-4.

Eug. Kr.

TOMAS PUKŠTYS, JAV čempionas ir rekordininkas Lietuvos tautinės olimpiados varžybose Kaune 1998 m. birželio 24 d.

Nuotr. V. Kapočiaus

Skautų veikla

• Iš Lietuvos gautu pranešimu, Lietuvos Skautijos konferencija tema "Lietuvos skautija – XXI amžiaus jaunimo vizija" įvyko š.m. birželio 28 d. Vilniaus savivaldybės Baltojoje salėje. Dalyvavo seimo nariai, ministerijų bei savivaldybių, užsienio kraštų ir jaunimo organizacijų atstovai. Pranešimus padarė Lietuvos skautijos tarybos pirm. M. Raštikis, Pasaulinės skautų organizacijos (WOSM) gen. sekretorius dr. J. Moreillon iš Šveicarijos, Lietuvos ir Latvijos jėzuitų provincijolas v.s. kun. Ant. Saulaitis, tarptautinių organizacijų, fondų, švietimo ir mokslo, krašto apsaugos bei jaunimo organizacijų atstovai-ės. Diskusijose dalyvavo ateitininkų, "A. C. Patria", Raudonojo kryžiaus jaunimo, Jaunųjų krikščionių ir kitų grupių atstovai, pasisakę apie tarpusavį bendradarbiavimą, jaunimo organizacijų įnašą ir vietą Lietuvos jaunimo politikoje ir XXI šimt. jaunimo viziją. Inf.

apsaugos, pensijų planų ir kitų socialinių programų pionierius; du buvę min. pirmininkai L. B. Pearson ir J.A. Macdonald; "Metis" (pusiau indėnų, pusiau baltųjų grupė) sukilėlis L. Riel; 1812 metų karo didvyris L. Secord; Pirmojo pasaulinio karo taiklus naikintuvo pilotas Billy Bishop; moterų teisių gynėja N. McClung, išrūpinusi, kad moterys būtų laikomos legaliais asmenimis. Gyvieji į šį sąrašą negalėjo kandidatuoti.

Naujasis New Brunswick premjeras jau pradėjo eiti savo pareigas. Nuo pirmųjų dienų jaučiasi nauja konservatorių ranka: ministrų kabinetas sumažintas iki 14. Laukiama, kada B. Lord įves savo kitas 20 pažadėtų reformų bei pažadų, kaip muitų panaikinimą provincijos greitkeliose, algų minimumo padidinimą, pasamdymą daugiau gydytojų bei med. slaugių ir panašiai.

G.K.

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS PARAMA

AKTYVAI per 112 milijonų dolerių

MOKA:

3.05% už 30-89 dienų term. indėlius	
3.15% už 90-179 dienų term. indėlius	
3.25% už 180-364 dienų term. indėlius	
3.80% už 1 m. term. indėlius	
4.25% už 2 m. term. indėlius	
4.45% už 3 m. term. indėlius	
4.55% už 4 m. term. indėlius	
4.80% už 5 m. term. indėlius	
3.80% už 1 m. GIC mėn. palū.	
4.05% už 1 m. GIC invest. pažym.	
4.50% už 2 m. GIC invest. pažym.	
4.70% už 3 m. GIC invest. pažym.	
4.80% už 4 m. GIC invest. pažym.	
5.05% už 5 m. GIC invest. pažym.	
3.00% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)	
4.05% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.	
4.50% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.	
4.70% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.	
4.80% už RRSP ir RRIF 4 m. term. ind.	
5.05% už RRSP ir RRIF 5 m. term. ind.	
3.00% už OHOSP (variable rate)	
2.00% kasd. pal. čekių sąsk.	
3.75% už JAV dol. kasd. pal. sąsk.	
2.50% už JAV dol. kasd. pal. sąsk. (US dol. Sav. Acc.)	

IMA:

už asmenines paskolas nuo.....	7.75%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):	
su nekeičiamu nuosimčiu (fixed rate)	
1 metų.....	6.35%
2 metų.....	6.75%
3 metų.....	6.95%
4 metų.....	7.05%
5 metų.....	7.15%
su keičiamu nuosimčiu.....	5.95%

Duodame:

– asmenines paskolas iki \$250,000;
– mortgicijus iki 95% įkainoto turto;
– riboto kredito paskolas (Line of Credit) ir
– komercinius mortgicijus

Nuosimčiai gali pasikeisti savaitės elgoje

Lietuvos banko proginį monetų pardavimas. Nemokamas čekių, sąskaitų, piniginių perlaidų ir kelionės čekių (traveler's cheques) patarnavimas. Gaunama kelionių drauda nariams ir svečiams iš kitų kraštų. Nekilnojamo turto paskolų (mortgage) drauda (Credit Union Insurance Services). Persiunčiame pinigus (Wire transfer) į Lietuvą ir kitus kraštus.

KASOS VALANDOS

- Pirm., antr., ir trečiad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
- Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. – 8 v.v.
- Šeštadieniais nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.

SKYRIAI:

Lietuvių Namuose – 1573 Bloor St. W., Toronto ON M6P 1A6
Telefonas: 416 532-1149
Etobicoke – 2975 Bloor St. W., Toronto ON M8X 1C8
Telefonas: 416 207-9239

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING & HEATING
Taisau ir įvedu

- Centrinės šildymo ir A/C sistemos
- Skalimo mašinas, džiovintuvus
- Oro drėkintuvus (Humidifiers)
- Indų plovimo mašinas, viryklas
- Šaldymo sistemos, šaldytuvus

Atlieku dujų, vandentiekio (plumbing), elektros darbus.
Skambinti R. Jareckui
tel. 416 370-3539 arba 905 502-9614
(Nemokamai atvažiuoju įkainoti)

ROCK OF EUROPE INC.
GRANITO PAMINKLAI, BRONZOS LENTOS

AUKŠTOS KOKYBĖS DARBAS
GERIAUSIOS RŪŠIES GRANITAS
PROFESIONALUS PATARNAVIMAS
RAŠTIŠKA GARANTIJĄ

(416) 232-1250
83 SIX POINT ROAD
(Į PIETUS NUO BLOOR, NETOLI ISLINGTON)
TORONTO, ON M8Z 2X3

BPL Import/Export
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ IR LENKIJĄ

\$1.99 už kilogramą + \$20 už pristatymą
SKAMBINTI

905 545-8868 – Asta arba Beatas Brasai
Siuntiniai paimami iš namų nemokamai. Perduodame pinigus.
Adresas: 23 Springer Ave., Hamilton, Ont. L8M 2W7

ROYAL LEPAGE

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižaduo mielai ir sąžiningai patarnauti

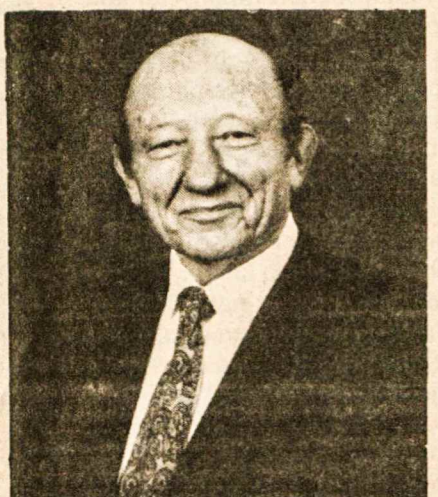
Lina Kuliavienė

2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2
Tel. 416 762-8255 FAX 416 762-8853

VISAIS NEKILNOJAMO TURTO KLAUSIMAIS
– PARDAVIMU AR PIRKIMU –
sąžiningai patarnausiu.

PIRMIAUSIA PRAŠAU SKAMBINTI
TEODORUI STANULIUI, B.A.
Associate Broker

Tel. 416 769-1616; faksas 416 769-1524.
RE/MAX WEST REALTY Inc., 1678 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A9

Kanados Lietuvių *Fondas*
Lithuanian Canadian *Foundation*
1573 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

Remkime lietuvių veiklą Kanadoje!
Remkime Lietuvą!

REMKIME PER KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

SMITH MONUMENT CO. LTD.
(nuo 1919 metų)

- ▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
- ▲ Puošiamie lietuviški ornamentais pagal klientų pageidavimus.
- ▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
- ▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.

Skambinti tel. 416 769-0674
Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair),
Toronto, Ontario M6N 3P7

Queen Travel **ALGIS MEDELIS**
International Ltd
133 Roncesvalles Ave.,
TORONTO, Ont. M6R 2L2 Tel. 416 531-4800

KELIONĖS | VISUS KRAŠTUS VISOMIS ORO LINIJOMIS!

Į LIETUVĄ KELIONES paruošiu geriausiomis kainomis ne tik iš Toronto, bet ir iš kitų, kad ir tolimiausių Kanados vietovių. Skrendam per PARYŽIŲ, LONDONĄ, FRANKFURTĄ, HELSINKI arba per kitus Jums tinkamus miestus.

DAR TURIME NUPIGINTŲ BILETŲ LIEPOS IR RUGPJŪČIO MĖNESIAMS! Teiraukitės! Užsisakykite dabar! Pigių bilietų lėktuvuose yra nepadidžiausia!

Pas mane atvažiuoti nėra būtina – keliones sutvarkau paskambinus telefonu. Bilietus pristatau X-PRESS paštu. Asmeniškai susitikti galima QUEEN TRAVEL įstaigoje trečiadieniais tarp 11 ir 17 val., arba kitu Jums tinkamu laiku iš anksto susitarus. Reikalui esant atvažiuoju ir į Jūsų namus.

ALGIS MEDELIS

MEDELIS CONSULTING
45 Forest Heights Str., Whitby, Ont. L1R 1T7
Tel. 1-905-666-9086 FAX 1-905-666-9183
ALGIS ar STEFA MEDELIAI

Visos paslaugos atskleidžiant Jūsų giminės iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą. Kreiptis visomis savaitės dienomis, išskyrus trečiadienį. PER 7 DARBO DIENAS JŪSŲ GIMINĖS LIETUVOJE TIESIAI Į RANKAS PERDUODAM AMERIKIETIŠKUS DOLERIUS. G A R A N T U O T A !

"Dijutos" koncertas Toronte

1999 m. karštą birželio 27 d. popietę Toronto Lietuvių Namuose koncertavo Lietuvos mokslų akademijos folkloro ansamblis "Dijūta", pasivadinęs pagal šiaurės rytų Lietuvos pakraštyje esantį nedidelį, bet gražų kalnelį, apdauojamą vienoje iš sutartinių. Toronte, LN Kultūros komisijos rūpėsčiu buvo suorganizuotas pirmasis "Dijutos" koncertas šiame žeminyne pakeliui į tarptautinius folkloro festivalius Lachine (Kvebeke) ir Cornwall (Ontario), kur ansamblis buvo pakviestas kaip oficialus Lietuvos atstovas.

Ansamblių pristatė žiūrovams dr. V. Samonis. Sveikinimo žodį tarė Lietuvos ambasadorius Kanadoje A. Eidintas ir generalinis Lietuvos garbės konsulas H. Lapas. Taip pat sveikino KLB pirm. A. Vaičiūnas ir KLB Toronto apylinkės pirmininkė D. Garbaliuskienė.

Programą ansamblių pradedo ragais pūsdami populiariausią šiaurės rytų Lietuvos instrumentinę sutartinę "Untytė". Toliau, kaip dainų ir šokių pynė, lietišios senovinio liaudies folkloro iš įvairių Lietuvos regionų sceninė dalis. Jų sceninė apranga buvo tokia, kokius XIX š. per šventes dėvėjo lietuviai valstiečiai. Moterų giedojimo, o vyrai pūtė daudytėmis sutartinę "Ti ti ty ta ta toj". Po to sekė šoktinė sutartinė "Treputė martela", kurioje apdauojami lino darbai. Vyrams skudučiai supūtos vieną pagrindinių kūrinių "Intaką", nuskambėjo vyrų atliekama daina, užrašyta Ignalinos krašte. Po to sekė linksmi žemaitiški, šiaurės Lietuvoje užrašyti šokiai, žemaitiškas "Kadrilis". Dar pirmoje dalyje skambėjo suvalkietiškas "So-cas" ir žaidimas-ratelis "Kadagys". Etnologijos dr. Jonas Mardosa tarmiškai papasakojo smagų džiūkišką anekdotą.

Antrąją koncerto dalį įspūdingai pradėjo ragų garsais. Po kupiškėnų dainos "Unksti rytėlio" nuskambėjo dvi sutartinės dainos, atliekamos birbyne ir skudučiais, moterų vien skudučiais su padainavimu. Programą

pajavirino vyrų daina "Išariau takėlius". II-je dalyje vėl buvo šokami smagūs žemaitiški ir kt. regionų šokiai. Skambėjo ir suvalkiečių daina "Šią naktelę". Vien moterų šokama pagal lumzdėlių grojimą XX š. pradžioje užrašyta "Mikita".

Koncertą baigė Klaipėdos krašto smagiu "Galopu" ir bendrai su žiūrovais dar sudainavo K. Vasiliauskas ir S. Gedos dainą "Žemė Lietuvos".

Padėkos atsisveikinimo žodį tarė LN Kultūros komisijos vicepirmin. B. Stundžia ir LN pirm. E. Steponas. Ansamblių vadovė padėkoti Renata Bareikienė.

Tą pačią dieną ansamblių išvažiavo į Montrealį, spėjė pasigrožėti Niagaros kriokliu.

"Dijutos" ansamblio Toronte gėlobo komiteto ir LN Kultūros komisijos vardu reiškiu nuoširdžią padėką už piniginę paramą: Priskėlimo par. kredito kooperatyvo valdybai, ansambliui "Atžalynas", KLB krašto valdybai, KLB Toronto apylinkės valdybai, Tautos fondui, Toronto lietuvių pensininkų klubui ir p. Jadvygai Rukšienei.

Taip pat dėkojame Toronto Priskėlimo parapijai už gražias vaišes pietų metu ansamblio nariams. Nuoširdus ačiū L. Namams už salės nuomą palankiomis sąlygomis. Esame labai dėkingi Vincui Paulioniui, prisėmusiam didelę atsakomybę už visą transportą ir nakvynes ir taip nuoširdžiai dirbusiam. Visiems tautiečiams, kurie Toronte priėmė svečius nakvynei nuoširdus AČIU.

Genovaitė Bijūnienė

Folklorinio Lietuvos ansamblio "Dijūta" vadovė dėkoja vienam iš koncerto organizatorių VINCUI PAULIONIUI Toronte Nuotr. Č.K.K.J.

Ar mes buvome geresni?

Pasitinkant leidinį "Prisimenam 'Aušrą'. Papildymas. Tai atsiminimai baigusiu Kauno "Aušros" gimnaziją

Amerikoje, Littleton mieste, Columbine mokykloje du mokiniai nušovė vieną mokytoją ir keletą mokinių. Tas įvykis pagarsėjo visame pasaulyje. Visi kaltina tuos mokinius sakydami: "Mūsų laikais tokių dalykų nepasitaikydavo", atseit "mes buvome geresni!" Aš nenoriu su tuo sutikti ir štai kodėl!

Prieš kelerius metus buvo išleista knyga "Prisimenam 'Aušrą'", t.y. "Aušros" gimnaziją Kaune. Tai buvo rinkinys prisiminimų, kurie buvo parašyti tai gimnaziją lankiusių senukų (64 m. ir daugiau), kurie gyvena Vakaruose. Naujasis tos knygos papildymas kaupia straipsnius tų žmonių, kurie gyvena Lietuvoje.

Man beskaitant šią knygą

(57 psl.), užkliuvo akis už straipsnelio "Vieninga klasė po bombos sprogdimo". Pacituosiu tik man reikalingą dalį.

"Vienas mūsų klasės išradėjas pagamino labai įdomiai veikiančias bombas, kurios, būdamas šrato dydžio, numestos ant grindų sprogdavo, sukeldamos šūvio stiprumo garsą be pavojaus sužeisti. Aišku, kad mums visiems "kniatėjo" išprašyti sau bent vieną kitą šratelį, kad galėtumėm prie progos "pagąsdinti" kitus šokiuose ar kitur pramogų metu.

Mūsų išradėjas buvo dosnus, ir prasidėjo sprogdimai tai koridoriuje, tai šokių salėje. Vieną dieną kažkam iš klasiokų parpū, kaip į tą garsą reaguotų praeiviai gatvėje. Visi puolė prie langų ir iš trečio aukšto iškišė galvas stebėjome praeivius. Štai sprogdimas, kažkas aiktelėjo, kažkas sustojo, apsižvalgė ir toliau nuėjo. Antras sprogdimas, vėl kažkas aiktelėjo ir staiga vienas iš mūsų sušuko:

- Vyrai, bus blogai, tas vyriškis įėjo į mokyklą, kad tik nepasiskųstų direktoriui.

Visi atšokome nuo langų ir susėdome į suolus. Vietoje tvarkaraštyje nurodytos pamokos mokytojo į klasę atėjo klasės auklėtojas.

- Kokia gėda? Jūs vyresnės klasės mokiniai, o elgiatės, kaip mažgalviai ar chuliganai. Prašau prisipažinti, kas sugalvojote tokius netikusius pokštus?

Aišku, mes bandėme įtikinti, kad tai ne mūsų klasės darbas, ir kad tai nieko pavojingo; tačiau auklėtojas su tuo nesutiko ir nurodė, kad mums jauniems tai tik pokštas, o širdies ar nervų ligoniui gali būti labai pavojingas. O be to praeivis, kuris pasiskundė direktoriui, nurodė mūsų klasę.

Toliau eina įdomus klasės vieningumo aprašymas, bet tas man nereikalingas.

Mano tikslas yra parodyti, kad tuo laiku (prieš 64 metus) ir mes nebuvo "angeliukai". Tačiau mes turėjome įžvalgių žmonių, kurie sugebėjo užkirsti kelią "pokštams". Columbine mokyklos sargai ir vadovybė ne sugebėjo užkirsti kelio nusikaltimui. Tikriausiai buvo papirkti arba nekrepė dėmesio į tai, arba tiesiog neatliko tinkamai savo pareigų.

Bronius Masiokas, aušroka, baigęs 1935 metais

RUBY REAL ESTATE LTD.

27 John Street (2nd Floor), Toronto (Weston), Ont. M9N 1J4

Victor Rudinskas, Broker
Tel.: 416 249-7829

SKAITYTOJAI PASISAKO

POLITINIS LIETUVOS KELIAS
Šia antrašte "TŽ" 1999 m. 23 nr. buvo išspausdintas Henriko Kudreiko straipsnis, kuriame jis pasisako prieš Lietuvos įstojimą į ŠAS (NATO). Gautas atsiliepimas, kurio esminę dalį čia pateikiame. Red.

Nemanau, kad reikia didelio karinio ar istorinio išsilavinimo suprasti Lietuvos strateginę padėtį, ypatingai kai mūsų rytinių kaimynų kariuomenė repetuoja Baltijos kraštų "išlaisvinimą". Kam rūpi Lietuvos nepriklausomybė ir laisvė, tas gerai supranta, kad NATO narystė yra pats svarbiausias jų garantas. Kiekvienas lietuvis žino, kad kelias į NATO nebus lengvas ir greitas, bet tai nereiškia, kad mes nesam pasiryžę tuo keliu keliauti tol, kol pasiekim pergalę.

Kas liečia JAV karininkų nuomonę apie Lietuvos narystę į NATO, neteko girdėti iš jokių JAV karininkų, kad jie prieštarautų mūsų narystei. Be to, reikia suprasti, kad ne NATO valstybių karininkai, bet jų civilinė valdžia šį klausimą sprendžia. JAV vyriausybė ne vieną kartą aiškiai pasisakė už Lietuvos narystę. Klausimas liko tik, kada Lietuva bus šiai narystei pasiruošusi.

Romas Kilikauskas,
JAV aviacijos atsargos pulkininkas, Vilnius

Red. pastaba. Čia minimą straipsnį, praleidamas kai kurias vietas, perspausdino "Lietuvos rytas" 1999.VI.29 laidoje skirtinga antrašte, ir straipsnio gale pažymėjo, kad jo autorius esąs JAV kariuomenės oro pajėgų atsargos pulkininkas. Mūsų žiniomis, H. Kudreikis yra lietuviškos spaudos bendradarbis, pasirašantis šiuo slapyvardžiu ir nepretenduojantis į pulkininkus. Jo straipsnis "TŽ" buvo išspausdintas skyriumi "Pastabos bei nuomonės". Laukiame ir kitokie pasisakymai.

SPORTAS IR LITAI

"TŽ" 1999.VI.15 savo skiltyje kritikavo Lietuvos valstybės apdovanojimą dviejų JAV juodukų – žaidėjų "Žalgirio" komandoje. Už tai jie gavo 5 mil. litų. Prezidentas juos apdovanojo IV laipsnio Gedimino ordinu.

Edvardas Šulaitis sako: "Visame pasaulyje profesionalų komandose žaidžia daugiau ar mažiau užsieniečių krepšininkų". Aš to neįsivaizduoju, bet neteko girdėti, kad JAV prez. Clintonas dalintų jiems milijonus dolerių iš izdo ar segiotų ordinarus ant krūtinės už laimėtas rungtynes, nes žaidėjų apmoka klubai pagal sudarytas sutartis metams ar ilgiau, bet ne valstybė.

Be to krepšinio komandų pajėgumas ir garbė gali keistis dienomis, bet ne metais. Kaip pavyzdį galima paminėti Lietuvos rinktinę, kuri vieną dieną laimėjo rungtynes su Jugoslavijos rinktinė – Europos čempionė, o antrą dieną Lietuvos rinktinė su Saboniu priešakyje pralaimėjo Čekijai, vienai iš silpnųjų Europos komandų.

Bendra išvada sporte labai panaši į politinę padėtį: du juodukai prisidėjo prie laimėjimo. Ta garbė truko porą savaitių. Juodukai gal žais kitoje komandoje. Naujas Lietuvos premjeras neišgalės mokėti 5 milijonus ir "Žalgirio" garsas nutils.

Jau pats laikas Lietuvos vyriausybei apsispręsti, ar ji, besiskolindama dolerius iš Tarptautinio valiutų fondo, ir parduodama valstybės nuosavybės užsienio bendrovėms, gautus pinigus išmoka užsienio krepšininkams? Ar jau ne laikas žiūrėti visos valstybės reikalių, gerinti ir kelti žemės ūkio bei pramonės gamybą, kad nereiktų importuoti iš Lenkijos kopūstų, pomidorų, sausainių, saldinių ir t.t.

Lietuvos prekybos balansas yra labai nuostolingas, biudžetą sunku suvesti be nuostolių – jis iš dalies balansuojamas už užsienio parduodamas nuosavybes. Tai reiškia, kad dalis pačios Valstybės nuosavybės pamažu išparduodama.

J. P. Kedys, Vilnius

Dr. Gita J. Ginčauskaitė
optometristė

1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių Namų)
Priima pacientus pagal susitarimą

Tel. 416 532-7115
Susitarus priima
pacientus ir vakarais

Allstate
You're in good hands.

DRAUDIMAS
4555 Hurontario St., Mississauga,
Ont. L4Z 3M1

RAMŪNAS (RON) VANAGAS

"Take Two Advantage"

planas sujungia namo ir automobilio draudimą, sumažina Jūsų įmokas

NAMO-AUTOMOBILIO-GYVYBĖS-TURTO DRAUDIMAI BEI "RRSP" PLANAI

Darbo tel.: 905 502-6297
Namų tel.: 416 621-1261
"Cell": 416 825-4503

JUOZAS (JOSEPH) NORKUS

Re/max West įstaigoje
ilgiausiai dirbantis agentas

♦ 25 metų namų remonto patirtimas ♦ Daugiau kaip 12 metų pardavimo-pirkimo patirtimas ♦ Namų nuomojimų ir nuomininkų reikalų specialistas.

RE/MAX West Realty Inc.

1678 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu įstaigos tel.
416 769-1616, namų – 416 769-3577

Nemokamas namų įvertinimas

Dantų gydytoja

Gintarė Sungailienė, D.S., D.D. S.

1553 Hurontario Street, (į pietus nuo QEW)
Mississauga, Ontario L5G 3H7 Tel.: 905 271-7171

Taip pat gydytoja priima pacientus ketvirtadieniais
1588 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A7
(Priešais Lietuvių Namus)

Tel.: 416 530-1070

Dantų gydytojai

Dr. J. E. BIRGIOLAS, D.D.S.

Dr. S. DUBICKAS, D.D.S.

Dr. O. ELVIKIS, D.D.S.

Dr. R. KARKA, D.D.S. M.S. Dip. Orth.
(Orthodontist)

Telefonas

2373 Bloor Street West 416 763-5677
(Prie Jane St.)

Advokatas

VIKTORAS E. RUDINSKAS,

B.Eng., M. Eng., B.C.L., LL.B., M.B.A., P.Eng.

Tel. 416 240-0594

27 John St., Second Floor
Weston, Ontario M9N 1J4
(arti Lawrence ir Weston Rd.)

Lengvai pasiekiamas autobusu
nr. 79 (Scarlett Road) nuo
Runnymede požeminio stoties.

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.

PACE, JOHNSON

5110 Dundas ST. W.

(tarp Islington ir Kipling gatvių)

Etobicoke, Ont. M9A 1C2

Tel. 416 236-3060

Fax 416 236-1809

Astra Travel & Services Inc.

1600 Bloor St. W., Toronto, (priešais Lietuvių Namus) vakarus
Ontario, Canada, M6P 1A7

LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA SIŪLO:

* Keliones į Lietuvą * Keliones į šilto krašto * Draudą *
* Bilietus atvykstantiems iš Lietuvos (pristatymas į namus per vieną parą) *
* Dokumentų vertimą * Išskietimų sutvarkymą ir išsiuntimą *

* Dideles nuolaidas dažnai keliaujantiems *
* Sažiningą, rūpestingą patarnavimą ir žemas kainas *

Organizuojame grupę keliauti į Lietuvą rugpjūčio 14 dieną.

TEL: 416 538-1748 FAX: 416 538-4390

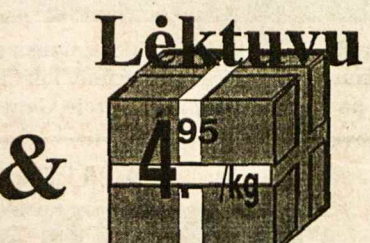
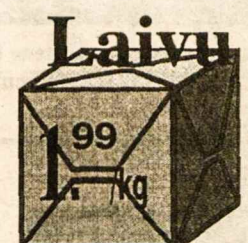
MARGUTIS

PYSANKA – V.I.M. Inc.

4134 Dundas St. West, Etobicoke, ON, M8X 1X3

Tel. (416) 233-4601 Fax (416) 233-3042

**Siuntiniai laivu ir lėktuvu
TIESIOG į VILNIŲ**

MES PRISTATOME!

MES GARANTUOJAME!

Pristatymo kaina \$15 už siuntinį

Tel. (416) 233-4601

Beauty of Summer...

With FINNAIR's most convenient flights from Toronto to Vilnius via Helsinki Gateway.

Vilnius from

\$1,200⁰⁰

Dep	Arr
Toronto-Helsinki	17:30 08:15*
Helsinki-Toronto	13:20 14:50

with convenient connections to your favourite destinations.

*next day.

Canada's trusted experts to Finland, Scandinavia, Baltics and Northern Europe since 1968

Norvista FINNAIR
A NEW PERSPECTIVE

Call us at Norvista, 416 222-0203

or toll free, 1 800 461-8651 or contact your travel agent today.

Retail registration number 4344263. Some restrictions apply. Taxes not included.

TORONTONT

Anapilio žinios

– Savo parapijoje esame įsteigę išeivijos lietuvių klierikų studijų fondą, kad galėtume ateityje paremti išeivijos lietuvių klierikus, pasiryžusius dirbti mūsų tarpe. Prašome aukas tam reikalui aukoti mūsų parapijos vardu, nurodant aukos tikslą. Šiuo metu tame fonde jau yra sutelkta \$8,745.00. Norima tą fondą išugdyti, kad iš jo nuošimčių būtų galima remti mūsų ateities klierikus.

– Lietuvoje vedamos beatifikacijos bylos kankinių: arkiv. Teofilas Matulionis, arkiv. Mečislovas Reinio ir vysk. Vincento Borisevičiaus. Melskime Dievą, kad Lietuva greitai susilauktų naujų šventųjų paskelbimo.

– Primenamas Toronto arkivyskupijos įstatas santuokos reikalui: norintieji tuoktis turi susitikti su savo parapijos kunigu ir tuo reikalu su juo pasikalbėti bent vienerius metus prieš numatomą santuokos datą bei atlikti reikiamą santuokai pasiruošimą. Jei kuris iš būsimųjų sutuoktinių jau yra kokio nors formos tuokšės anksčiau (išskyrus našlystės atvejį), tai kunigas negali su juo tartis dėl santuokos datos, kol nėra gautas santuokai leidimas iš arkivyskupijos.

– Mišios, liepos 18, sekmadienį: 9.30 v.r. už a.a. Michaliną Dausienę (VI metinės); 11 v.r. už parapiją; Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje 10 v.r. už a.a. Antaniną Kančaitienę-Marcinkienę ir Karolį Marcinkų; Delhi Šv. Kazimiero šventovėje 3 v.p.p. už Strolių ir Bartuliu mirusius.

Išganytojo parapijos žinios

– Pamaldos vyksta kas sekmadienį 11.15 v. ryto. Pranešame iš anksto, kad pamaldų rugpjūčio 1 d. nebus. Pamaldos rugpjūčio 8 d. bus su Šv. Komunija.

– Praeito ketvirtadienio rytą, liepos 8, staiga mirė a.a. Ema Šturmiene, sulaukusi 79-tojo gimtadienio. Velionė Ema Šturmienė-Uvalaitė gimė 1920 m. liepos 8 d. Karapolio kaime, Tauragės apskrityje. Paliko liūdinčius: sūnų Petrą ir marčią Irmą; vaikaičius Kristupą ir Loreta; provaikaičius Emiliją ir Juliją; seseris Ievą Jankauskienę, Madžę Kiršionienę ir Leną Juknienę, brolius Jurgį, Andrių ir Juozą. Velionė palaidota liepos 10 d. Šv. Jono lietuvių kapinėse po gedulinių pamaldų Turner ir Porter koplyčioje. Sekmadienį, liepos 11, pamaldų metu malda bei giesmė ji buvo prisiminta. Petras Šturmas yra Išganytojo parapijos vargonininkas ir choro vedėjas.

Šv. Jono lietuvių kapinėms \$50 aukėjo V. Lapaitienė.

Keltuvo vajui \$50 aukėjo A. M. Empakeriai (a.a. Michalinos Dausienės VI mirties metinių atminimui).

Kun. A. Lipniūno Jaunimo centrui \$50 aukėjo A. M. Empakeriai (a.a. Michalinos Dausienės VI mirties metinių atminimui).

A. a. Michalinos Dausienės, mylimos mamos, šešerių metų mirties prisiminimui (1993.VII.18) dukrė Aldona ir žentas Mečys Empakeriai "Tėviškės žiburiams" aukėjo \$50.

Anapilio vaikų darželio auklėtiniai su mokytoja Loreta Dauginiene iš anksto visus kviečia į savo gegužinę, kuri įvyks rugpjūčio 8, sekmadienį, Vasagoje po 10 val. Mišių prie Gerojo Ganytojo šventovės

Prisikėlimo parapijos žinios

– "Kretingos" stovyklavietėje, Vasagoje, sekmadieniais į 11 v.r. Mišias yra kviečiami ir apylinkėje gyvenantys lietuviai.

– Liepos 11 d. "Kretingos" stovyklavietėje prasidėjo lietuviškai nekalbančių lietuvių kilmės vaikų stovykla. Liepos 10 d. pasibaigė lietuviškai kalbančių vaikų stovykla, kuriai vadovavo kun. E. Putrimas ir S. Kuliavas, talkinami didelės grupės programų vadovų, vaikų prižiūrėtojų bei maitinimo personalo.

– Santuokai ruošiasi Lynn Podasdecki ir Steve Leitch.

– Liepos 10 d. palaidota a.a. Teresė Galinienė, 91 m. Paliko dukrą Juliją Maciauskienę ir sūnų Tadą su šeimos ir seserį Petronėlę Poškiene. Toronte iš Šv. Judo parapijos palaidota a.a. Danutė Sikk, Aldonos Bričkuvienės sesuo. Acron, OH, mirė Aldona Palūnienė, Adelės Čalutkienės dukterėčia.

– Kanados lietuvių katalikų centro rengiama maldininkų kelionė į Midland'o Kanados kankinių šventovę įvyks rugpjūčio 1 d. Autobusas nuo parapijos išvyks 12 v.r. ir grįš 7 v.v. Kelionės kaina \$17. Rengėjai kviečia visus naudotis autobusu, nes jo neužpildžius susidaro nemažas nuostolis.

– Mišios sekmadienį, liepos 18: 8.15 v.r. už a.a. Vladą Kulmaitiką; 9.15 v.r. už a.a. Eleną Gegužienę – 1 metinės; 10.15 v.r. už a.a. Oną Skukauskienę – 9 metinės, už a.a. Vaitiekį ir Bronę Karasevičius, už a.a. Salomėją Pundžiuvienę; 11.30 v.r. už gyvus ir mirusius parapijiečius.

Lietuvių Namų žinios

– Sekmadienio popietėje, liepos 11 dalyvavo 178 asmenys. Svečių knygoje pasirašė Kostas Baltutis iš Mažeikių, Viktoras Baltutis iš Sedos, Leonas Baltutis iš Sudbury, Gintautas Garbalis iš Vilniaus, Vyktas, Frank, Aleksandra, Katryna, Shirley, Ernie ir Adam Baltučiai iš Niujorko, Loreta, Danielius ir Alysas Dalindos iš Caymon Islands, Romas ir Marija Dambrauskai iš Australijos. Pranešimus padarė ir su svečiais supažindino LN valdybos narė L. Pocienė.

– Toronto Lietuvių Namų poilsio stovykla rengiama Tėvų pranciškonų vasarvietėje "Kretinga" Vasagoje rugpjūčio 7-14 d.d. Informacijos ir registracijos reikalu kreiptis į A. Sukauską tel. 416 614-7739 arba E. Bartminą tel. 416 249-0490.

– Valdybos posėdis įvyks liepos 29, ketvirtadienį, 7 v.v.

– Čia liepos 6 d. koncertavusi Alytaus "Dainava" Lietuvių Namams paliko daug nuostabių linkėjimų gražiai ir toliau dirbti.

Muziejaus-archyvo žinios

– Muziejų applanė Kanados lietuvių jaunimo sąjungos pirmininkas Matas Stanevičius, ieškodamas KLSJ istorinių žinių, kad jas galėtų pateikti Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungų pirmininkų suvažiavime Vokietijoje. Jam buvo paruošta trumpa organizacijos istorija naudojantis archyve esančiais dokumentais. Bus galima tarptautinio kongreso dalyviams parodyti, kiek Kanados lietuviai prisidėjo organizuodami pirmąjį Pasaulio lietuvių jaunimo kongresą ir pasaulinę lietuvių jaunimo sąjungą.

Išeivijos lietuvių klierikų fondui \$30 aukėjo Č. Javos.

Folklorinio Lietuvos ansamblio "Dijūta" vyrai skudučiuoja koncerte Toronto Lietuvių Namuose Ntr. Č.K.J.

"Tėviškės žiburių" pasakutinis numeris prieš atostogas išeis liepos 27 d., o poatostoginis numeris – rugpjūčio 17 d. Atostogų metu neveiks redakcija ir spaustuvė. Administracija dirbs visas dienas, išskyrus šventes ir savaitgalius. Redakcija ir spaustuvė po atostogų pradės dirbti rugpjūčio 10 d.

Lietuvių pamaldos Kanados kankinių šventovėje Midlande, organizuojamos Kanados lietuvių katalikų centro, įvyks rugpjūčio 1, sekmadienį. Kryžiaus keliai bus einami 2.30 v.p.p. ir atnašaujamos Mišios šventovėje 3 v.p.p. Per pamaldas giedos Lietuvos kankinių šventovės Mississaugaje choras. Organizacijos iškilmeje žada dalyvauti su vėliavomis. Pamaldos bus baigtos trumpu susikauptu prie Lietuvos kankiniam atminti lietuvių pastatydinto kryžiaus. Visų aplinkinių lietuvių parapijų tikintieji kviečiami pamaldose gausiai dalyvauti. Inf.

Gegužinė Vasagoje, rengiama Anapilio vaikų darželio, įvyks, rugpjūčio 8, sekmadienį, po 10 v. ryto Mišių prie Gerojo Ganytojo šventovės. Bus šilti pietūs, kava, užsiėmimai vaikams, loterija ir smagi muzika. Kviečiami visi – dideli ir maži – šiame renginyje dalyvauti. Inf.

Lietuvių fronto bičiulių rengiama 43-čioji lietuviškų studijų savaitė "Dainavoje", MI, įvyks rugpjūčio 8-14 d.d. Bus svarstomos visuomeninės veiklos aktualijos bei planai, apžvelgiama dabartinė Lietuvos būklė. Su pasikaitomis ir pranešimais atvyks: prof. V. Samonis iš Toronto, inž. Alg. Stepaitis, plk. D. Skučas, Alg. Gečys, adv. P. Žumbakis, J. Pabedinskas, Vyt. Volertas, dr. Vyt. Bieliauskas, V. Maciūnas, dr. K. Ambrozaitis ir kt. Suvažiavimo metu įvyks "Į Laisvę" fondo, Lietuviškų studijų centro ir Lietuvių fronto bičiulių tarybos posėdžiai. Bus ir jaunimo atstovų svarstybos, įdomios vakarinės programos ir pabaigai – literatūros bei muzikos vakaras. Registruotis ir kambarius užsisakyti galima skambinant M. Petrulienę tel. 734-953-9182, arba J. Vasarių 330 644-7411. J.B.-inf.

Vincas Kolyčius, ilgametis charizmatinio judėjimo darbuotojas, Toronto Prisikėlimo parapijos veikėjas, Lietuvą pradėjęs lankyti 1989 m., šiemet gegužės-birželio mėn. joje viešėjo septintą kartą. Jis tenai jau daugelio pažįstamas kaip misijinių tikslų siekiantis savanoris. Be nuolatinės veiklos "Gyvyčių akmenu" bendruomenėje, be susitikimų su dvasininkais ir jaunimo vadovais, šių metų viešnagėje V. Kolyčius davė išsamius pokalbius spaudai ("XXI amžiaus, nr. 50, 1999.VI.25 ir "Kauno diena", nr. 141, 1999.VI.19), iš kurių aiškėja jo pažįstos, gyvenimo linkmė ir vykdomi užmojai. Į Torontą grįžo ne tuščiomis – iš laikraščių redakcijų bei knygų leidyklių parsivežė naujausių leidinių, dar daugiau įspūdžių apie tėvynę, kurioje žiburėlių kaskart vis daugiau matyti.

Kanados lietuvių fondui aukėjo: \$200 – J. V. Margis; po \$100 – L. Pilipavičius, M. Ignatavičius, D. Garbaliuskienė, J. Driaunevičius, L. Zubrickas (už dukrą Eleną Zubrickaitę), A. Daniliauskas, KLB Toronto apylinkės v-ba, V. Šukienė, A. Juozapavičius (už Arą Petrauską), K. Norkus; \$75 – S. G. Norika; \$50 – A. Bričkus; \$30 – J. Valiulis; \$20 – A. Rubinas.

"Dainava" – liaudies dainų ir šokių ansamblis iš Alytaus (iš tikrųjų tik jo nedidelė dalis), vykdamas į Tarptautinį folkloro festivalį Drummondville, Que., liepos 6 stabtelėjo Toronte. Ansambliciai, globojami KLB Toronto apylinkės valdybos narių, prel. J. Staškevičiaus bei kitų veikėjų, aplankė Anapilio sodybą Mississauga, joje įsikūrusius "Tėviškės žiburius", Lietuvos kankinių šventovę, KLB muziejų, Šv. Jono lietuvių kapines, kitas lietuviškas institucijas bei žymesnes Toronto vietas. Vakare Lietuvių Namuose jie davė puikų koncertą, kuris sustraukė apie 300 tautiečių, labai palankiai ir pakiliai įvertinusių dainavičių šoktus šokius, dainuotas dainas – visą muzikinę, judrią ir nenuobodžią programą. Po koncerto ir vaišių svečiai išvyko į Kvebeko provinciją.

Medžiotojų ir žūklautojų klubo "Tauras" nuosavybėje, Parry Sound, Ont. apylinkėje, 1½ km ilgumo elektros linijos statyba artėja prie užbaigimo – pastatyta 10 stulpų iš 17. Sekantis darbas bus ant tų stulpų pakabinti elektros laidus. Visą darbą atlieka specialistas – kontraktorius su pagalbiniu kontraktorium, Darbo finansavimas buvo užtikrintas specialiais narių mokesčiais, o ypač Lietuvių kredito kooperatyvo "Parama" \$5,000 auka.

J. V. Šimkus, klubo pirmininkas

A. a. Natalijos Trečiokienės atminimui buvę otaviškiai – V. Kubielenė, K. Povilonienė, V. Šukienė, J. Rimšaitė, L. Dausienė, V. B. Pallionis – suaukėjo \$260. Visiems dėkoja KL fondas.

Nemokamos elektroninės kortelės (ATM) naudotojams NEVO KAI PATARTINAMAI

Reikia morgičių? Artėja morgičiaus atnaujinimo data?

0% palūkanų pirmiems trimis mėnesiams

\$0 perkėlimo mokesčių

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

PARAMA

Pasiteiraukite kaip galite tapti nariu

Lietuvių Namų skyrius 416 532-1149
Royal York skyrius 416 207-9239

MONTREALQUE

Liepos 24, šeštadienį, 9 v.r. už mirusias šv. Onos dr-jos nares bus Mišios, po kurių – pusryčiai.

Aušros Vartų parapijos choras vad. L. Džinčeradze, sekmadienį, liepos 11, giedojo St. Donat šventovėje. Po to choristai susirinko Vilijos ir Ryčio Bulotų vasarvietėje Lac Archambault gegužinė.

Kun. Gediminas Kijauskas, SJ, iš Kilylando atostogauja Saint-Michel jėzuitų vasarvietėje. Sekmadienį, liepos 11, Aušros Vartų švento-

vėje aukėjo Mišias ir pasakė pamokslą.

Omer Côte, žymus Kvebeko teisininkas ir visuomenės veikėjas birželio 15 d. mirė Sacre-Coeur ligoninėje, Montrealyje, sulaukęs 93 m. amžiaus. Velionį gerai prisimena pirmieji pokario išeiviai, kuriems jis daug padėdavo ir vėliau noriai dalyvaudavo lietuvių renginiuose.

Atitaisymas. "TŽ" 27 nr. paskelbtas ansamblis "Jorė" turi būti "Dijūta".

LITAS Montrealio lietuvių kredito unija

1475, rue De Sève, Montréal (Québec) H4E 2A8

Tel.: 766-5827

FAX: 766-1349

SPECIALIOS DRAUDIMO KAINOS

AUTOMOBILIAMS,
kurių vairuotojai yra 55 metų amžiaus ar daugiau, neturėję nelaimių.

NAMAMS,
naujiems ir atnaujintiems, gerai išlaikytiems, savininko gyvenamiems arba nuomojamiems.

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

Tel. 722-3545

Fax: 722-3546

Ivairios žinios

Apdovanojimai. Valstybės dienos proga Lietuvos prezidentas V. Adamkus dekretu (1999.VII.8) skelbia apdovanotųjų sąrašą, kuriame, be kitų, (žiūr. 1 psl.) apdovanojami dar šie išeivijos veikėjai: dr. V. J. Bieliauskas – DLK Gedimino 4-ojo l. ordinu; A. Banionytė, V. Bartusevičius, J. Krališkaitė, dr. A. Pacevičius, A. Vaičiūnas – visi DLK Gedimino 5-ojo l. ordinu.

Gana gerą mononę apie Lietuvą pareiškė Thomas Urban "Sueddentsche Zeitung" laikraščio 1999 m. birželio 2-3 d.d. laidoje. Lietuva kaip "kylantis kraštas" pradeda skinti pirmuosius nuoseklos politikos, laisvų rinkų, ūkinį reformų ir orientacijos į Vakarus vaisius. Straipsnyje rašoma apie tūkstančius turistų Vilniuje, kurie landžioja siauromis senamiesčio gatvelėmis, grožisi baroko šventovėmis, sėdi lauko kavinėse. Jokių abejonų – Vilnius po daugelio skaudžių metų atsigaivęs. Miesto susisiekimas per pastaruosius trejetą metų atnaujintas, aikštės ir alėjos naujai įrengtos. Gausios šventovės, sienieji rūmai dar tvirtai stovi. Už iniciatyvą atnaujinti miestą dėkojama burmistrui Rolandui Paksiui, 42 metų amžiaus akrobatiniam lakūnui, tapusiam pilotu dar sovietiniais laikais. Populiarus krašto prezidentas Valdas Adamkus, "didysis ryšininkas", kuo ir JAV prezidentas Ronald Reagan buvo pavadintas, pakvietė R. Pakšį sudaryti naująją vyriausybę. Atsiųsiančios Vagnorius ekonominė srities vis dėlto laikomas tikru lietuvių ūkinio persitvarkymo tėvu. (Straipsnį parinko Le Kro.).

VIDURINIO amžiaus moteris ieško pigaus kambario. Skambinti tel. 416 535-4183 iki 9 v.r. arba palikti žinią.

NAMŲ REMONTUS visada apsimoka patikėti geriems specialistams. Skambinti Zeniui bet kurio metu tel. 905 301-7513 arba 905 301-3729.

ATLIEKU staliaus, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas), dengiu stogus. Skambinti Algiiui tel. 905 272-8323. Pager 416 715-4783.

BANGA RENOVATIONS, namų remonto bei pataisymų bendrovė, atlieka įvairius staliaus, vidaus sienų (drywall), plytelių klojimo, dažymo darbus. Įrengia rūsius, vonios kambarius. Taiso smulkius vandentiekio bei elektros gedimus. Stato lauko verandas, tvoras. Garantuojamos prieinamos kainos ir darbo kokybė. Skambinti Robertui Melkui, tel. 416 760-7181.

Punia Construction Ltd. NAMŲ REMONTO BENDROVĖ atlieka įvairiausių statybos-remonto darbus. Įvedame dujotiekius, oro ir vandens šildymo sistemas, atliekame visus elektros bei vandentiekio darbus, nusausiname rūsius, dengiame stogus ir t. t. Garantuojame gerą darbo kokybę. Skambinti Alvydui tel. 905 848-9628 416 609-5108 (pager).

"The Canadian Jewish News" š.m. liepos 1 d. laidoje paskelbė L. Krichevsky straipsniuką, pavadintą "Izraelio ambasadorius sukėlė pyktį Lietuvoje". Rašoma, kad Oded Ben Hur, gyvenantis Rygoje ir kaip ambasadorius veikiantis Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje, pasakė, kad šiemis kraštams, ypač Lietuvai, būsią sunku jungtis į naująją Europą, jeigu jie stengsis pamiršti karo meto praeitį ir viešai nepripažinti savo vaidmens žydų naikinyje (Holocaust). Tai jis pareiškė Lietuvos žydų bendruomenės suruoštuose pietuose atvykusiai JAV žydų delegacijai.

Lietuvos seimo pirmininko pavaduotojas Romualdas Ozolas po to spaudos atstovams sakė, kad Ben Huro tikslas esąs nustatyti žydus prieš lietuvių ir suniekinti Lietuvos valstybę. Ben Huro apkaltinimas nuaidėjo iki Simon Wiesenthal'io centro, kuris skelbia Lietuvą, tapusią Europoje pirmąja naujų kolaborantų rojumi. Tuo tarpu Lietuvos politikai kelia reikalavimą atšaukti Ben Hurą iš ambasadoriaus pareigų. S.

Century 21
Best Sellers Ltd.
Member Broker
4 Robert Speck Parkway, Suite 150,
Mississauga, Ont. L4Z 1S1

IRENA RENTELIENĖ
Pirkimo-pardavimo atstovė
Tel. (905) 273-4211 - įstaigos
(905) 507-6608 - namų
Prasau kreiptis visais namų pirkimo-pardavimo klausimais. Mielai ir sąžiningai patarsiu.

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo metu tel. 416 503-1687.

DĖL PAŠTO VĖLAVIMŲ galima kreiptis skambinant tel. 416 979-8822 arba 1-800-267-1177. Palikti adresą su pašto kodu. Kuo daugiau bus užregistruota adresų, kuriems vėluojasi laikraščio pristatymas, tuo bus atkreiptas didesnis dėmesys.

Neužmirškime spaudos

Iškeliaujantiems į amžinybę kyla klausimas, kam palikti savo santaupas. Neužmirškite, kad tarp įvairių fondų, lietuviškų institucijų bei organizacijų yra jau 49 metų sulaukę "Tėviškės žiburiai" – plačios apimties savaitraštis. Rašydami savo testamentus, neužmirškite ir jo. Iškeliauja tautiečiai į anapus vienas po kito, o "Tėviškės žiburiai" lieka šviesti ir toliau. Mažėjant tautiečių skaičiui, jie reikalingi vis didesnės paramos, ypač nuolat kylant paruošimo ir spausdinimo išlaidoms. Testamentinis palikimas "Tėviškės žiburiams" bus prasminga parama ir visai lietuviškai veiklai. Adresas: "Tėviškės žiburiai", 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont., L5C 1T3, Canada. "TŽ" leidėjai

PAČIŲ PRISKINTOS

AVIETĖS

\$2.05 svaras

Whittamore's Farm

ŽIRNIAI/ANKŠTINIAI ŽIRNIAI IR ŽALIOS BEI GELTONOS PUPOS

8100 Steeles Ave. East, 6 km. į rytus nuo

Markham Rd. (Hwy 48)

TEL. 905 294-3275